

జాతీయ గాన విద్యా పాఠశాల

జరిగినమాస్తి సభ

ఈ జాతీయ గానవిద్యా పాఠశాల ప్రతి వేసంగి నెలవులలోను మద్రాసులోని వై. యం. సి. యే. వారిచే నిర్వహించబడుచున్నది. ఇది ఏక సమావేశము మేరకు 2 తేదీని ప్రారంభింపబడినది. 31 వ తేదీ సాయంత్రము పరిపూర్ణ వియోగము పరిసరము ప్రసంగమునం నొకసభ జరుపబడినది రావు సాహెబు సంబంధం మొదలగు గారు అధ్యక్షత వహించిరి పరీక్షలు పతి వెంకటరత్నం నాయుడుగారు మున్నగు ప్రముఖులు సభను విచ్చిరి వై. యం. సి. యే. భవను క్రిక్కిరింపజేసెను

సభాసభమునందు విద్యార్థులను ఉపాధ్యాయులను పలువిధముల కీర్తనలుపాడిరి. తేనెగారముపాటు శ్రీ విద్యార్థి ముచే పాడబడిన వివిధ మైన జాతీయగీతములపై గానముచేయబడినది. సభ్యులగు గారు సాంబమూర్తి వి. పి. బి. యల్. గారు కార్యనివేదకము చెప్పిరి. భోధింపబడిన విషయము లేవనగా:— సంగీతవిద్యా సిద్ధాంతములు భారతసంగీత విద్యావర్తిత:— సంగీత సాధకము— సంగీతకాలక్షేపములు— గాత్రము— మంత్రము, సిద్ధాంతము, సితారు, వీణ, మురిడి, మృదంగం, హార్మోనియం

నివేదిక చెప్పినవిషయము మరొకటి గానవిద్యా ప్రదర్శనములు జరిగినవి. అటుతరువాత బంగారుపతకములు మున్నగు బహుమతి ప్రదానము జరిగెను.

సర్ ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు మానుపతకములను దానముచేయుటకు సభలో వాగ్దానమొనర్చిరి. అంతట సభలో హస్తాధ్యక్షులు ముగిసెను

అంతట అధ్యక్షులు లేచి దేశీయ సంగీతాభివృద్ధికి సహాయముచేసిన పాస్టిగారిని, సాంబమూర్తిగారిని అభినందించిరి. రవీంద్రనాథ టాగూరుగారి జాతీయగీతమును పాడి రాత్రి ఏడున్నరగంటలకు సభ ముగించిరి.

ధీల్ల బక్రీదు పండుగ

అల్లరులు జరుగవు— ప్రజల నమ్మకము

ధీల్ల, జూన్ 2— హిందూ మతమునందు సభ్యులు రెండును వైషమ్యభావములు లేకుండ స్నేహముగానే యుండుట వల్లను అందువలన బక్రీదు పండుగలో అల్లరులు జరుగుననుభయము లేకపోవుటవలనను ప్రభుత్వమునా రావిధముగ చాలమందిని పట్టుకొనుట అనవసరమని హిందువులును ముస్లిములయు చాలమంది విచ్చిట్టి యిట్లా తీర్మానముకాటి యేకగ్రీవముగా గావింపబడెను (ప్రీప్రెస్.)

మధుర మ్యునిసిపాలిటీ నీటిసప్లయ

మధుర, జూన్ 1:— వేసంగియందు నీటియబ్బందిని తొలగించుటకు మధుర మ్యునిసిపాలిటీవారు పాపాయిలో నొక రిజర్వాయరును నిర్మింపవలెనని ఆలోచించుచున్నారని ఇప్పుడు కొచ్చిదాయిలోనున్న చెరువు వేసంగిలో యెండిపోవును.

ఎవ్వరుపార్కులో మునిసిపాలిటీవారు బాలెస్టోను రిజర్వాయరును నిర్మింపవలెనని ఆలోచించుచున్నారని ఇట్లా ప్రభుత్వమువారు లక్షరూపాయలు గ్రాంటుగను ముగింపుకొని యున్నారని వాగ్దానము చేసియున్నారు (ప్రీప్రెస్.)

ఇప్పుడేవచ్చినవి! ఇప్పుడేవచ్చినవి!

3 శాంబల్ డబుల్ బారెల్ బ్రీచ్ లోడింగు 12 గోరు, టూవోలీవరు, హోమర్ తుపాకులు 3" బారెల్ కుడిప్రక్కన శిలించుట, ఎడమప్రక్కన చోకు వ్రల్ గ్రెస్, వాల్ నెట్ ప్లాకు, రిఫోన్ డింగులాక్, కేస్ హార్డెన్డ్ అక్షన్, ఎక్సుటెన్షన్, టూవోలీవర్, గాగలేనిసాడరుకు రూపించబడిన వైక్రో, మిక్సిలి గ్యాస్ మైన మాటింగుతుపాకి. బెల్జియములో తయారైనది. ధర రూ 75.

నమ్మకమునకు పూచీవివ్వబడును.

Spencer & Co Ltd, Madras.

గోసంరక్షణ - జన్మిపుష్టి

మద్రాసు వోల్టర్సు హెచ్చరిక

గోనుగుట్ట వెంకట సుబ్రహ్మణ్య శ్రేష్ఠి

మద్రాసు కార్పొరేషను సభ్యుడు

భృత్యులకు సంబంధించి గోసంరక్షణ గోమాతమును పేరల్పాశంపము గోవుయొక్క పవిత్రతను గూర్చి వివరించుచున్న నక్కరలేదు. ముసల్మాను మతమును భరతఖండమున దిడుగుపెట్టిన దాదిగ హిందువులను మహమ్మదీయులను గోవు విషయమై కలహములు ప్రారంభమైనవి. అవును యెద్దులును పాడి పంటలకు ప్రయోజనకారకములగు గ్రహింపులును నైనను పశుమాంసభక్షకులు భుజించుటకు పశుసంతానమును మైశ్రమహింను చున్నారని గోరక్షాసంఘమువారు తురకలయందుగూడ ప్రబోధమునుసలిపి ఈ పశుపక్షను మాన్పించగలుగుచున్నారు.

అవును ఎద్దులను వధ్యుకాలయందు కఠింతులు విషేధిం పుపెదిగా యొక చిత్తుకాసనమును సామ్రాజ్యకాసనభావో ప్రవేశకెట్లుక యత్నించినను మహమ్మదీయులే.

గొడుగుంపమున పందిమాంసమును తినునట్టి ప్రజల మధ్యగోసంతాగత గాని పశుపక్షనిషేధమునకై గాని విధులనేర్పించుట బహుదుష్కరకార్యము. గోవువధ్య సంరక్షణకై పూర్వకాలపు హిందూరాజులను మహమ్మదీయులను నరకశ్రేష్ఠులును, ప్రజానానాన్యమును నిరంతరయుగము సన్నియించిరి వారందరికిని వందనములు.

అవునాంబు మానవశరీరమునకు శ్రేష్ఠము ముఖ్యముగాశువులకు చాలామంది. వ్యవసాయమునకును ఇతర పనిపాటులకును ఎద్దు అత్యంతోపయోగకరము. ఈ పశుగణముయొక్క యమాల్యదాభయములను నిర్మించ జనకు. గో సంరక్షణమునెవరిని తక్కుల ప్రకారము ఈ రాజధానిలోని పశుగణములో ఎండిపోయిన పశువులసంఖ్య నూటికి 25 చొప్పున తక్కువేసి మిగిలినవిని యెడల 4275 83 అవులను 1920895 కేరెలును కలవు. అపు 15 రోజు 15 అగ్రశ్రేణు పాలు చొప్పున దామాపాయి పాలునచ్చేయడం, కేదీ 15 రోజు 15 2 శ్రేణు పాలుచొప్పున లభింపేయడం, సంవత్సరము 15 189 రోజులు మాత్రము పాలు నచ్చునని తక్కువ కేరెయెడల 428'8985 నుండి ప్రజలు 90 ఈ రాజధానిలో మనిషి 1 కి రోజు 1 కి చలాకు పాలు కూడా లభించుట దుస్సరము భాగ్యవంతులు చేసికొనితిన ఆనేక గృహరాహిత్యములను వారు తాగెను కాఫీ తెనీగులకను కావలసిన పాలనుకూడా మిగిలిన యింపేయడం, నిరుపేదల పసిబిల్లకు అవునాంబులభించగలవో మనమే సులభముగా గ్రహించుచున్నాం. దేశములో కీరము పన్నుధి చేయుటకును వ్యవసాయమునకు ఎద్దులను సమర్థునిచేయుటకును మనపూర్వము గోపశు సంరక్షణావశ్యకతను గూర్చి అంతగా చెప్పియుండిరి పామరజనులకి శురహస్థధర్మము వ్యాధయమున కెక్కునెట్లుగా గోవును ఆనేకవిధముల ముతించి గోమాతను పూజించవలెనని చెప్పిరి:— గోవును సంగక్షింతులు దేవకార్గ్యముని తెలియజెప్పుటకు గోపాల గృహము గోవులపాలకుడై వెలయుటయే నిరర్థము. హిందువుల గోసంరక్షణ చూడవలెనంటే హిందూమతము వధుగ మున్నగు ప్రదేశములకేగి చూడవచ్చును "పర్యేజనాః సుఖినోభవంతు" అని యనుకూలము ప్రార్థనచేసెడి హిందువునకు గోరక్షా గోపూజ యెట్టి పరిశ్రమంబుమా యూహించునావలెనేగాని చెప్ప నలవికాదు

ఆర్యగణాభివృద్ధియొక్క ప్రత్యేకమున అనుబంధి తో మహమ్మదీయుల పండుగదినములలో మాత్రమే నధిమము తప్ప ఇతర అన్ని దినములలోను కార్పొరేషను వధ్యుకాలలో కెక్కడను పశువులను వధించరాదని కాంప్రెసుపాస్టి నాగ కార్పొరేషనుసభలో ప్రాముఖ్యము నహించిన దరిమిలను కార్పొరేషనువారిచే తీర్మానించబడినది.

కార్పొరేషను కమిషనరుగారు సకరు తీర్మానమును అనుమతించెట్లులసినదే కాని, "పశువులు" అను శబ్దమును సప్తముగా నిర్వచించవలసియున్నదనే విషయకెట్టి వై తీర్మానము తిరిగిచెప్పించి ఆలోచించుట కవకాశముండవలెనని కొరచు తనుపాట్ల సా తీర్మానమును రద్దుచేయవకాక మొసంగెను ఈ సందర్భములో యాప్రశ్ననుగూర్చి తీవ్రవాద ప్రతివాదములు జరిగెను మెట్టమొకటి పశుసంరక్షణ తీర్మానము రద్దు అనునే మాయని భీతికలిగినది కాని అవ్యవస్థాపకమున సభితిగి వాయిదా వేయబడెను.

దరిమిలను హాకాసభలో యీ ప్రశ్న తిరిగి చెర్చింపబడెను. వెనుకటి పశుపక్షనిషేధతీర్మానమును రద్దుచేయవలసి

నదిగా తోరము హాన్ యాంగిలో గాఢాక తీర్మానమును పాదించిరి.

అవులను ఎద్దులనుమాత్రమే వధించరాదని చాక్షణ నతీశమువలియారుగారు వేరొక తీర్మాన ముపహాసించి మొట్టమొదటి పశుపక్షనిషేధతీర్మానమే భాయవరచవలెనని స్వరాజ్యపార్టీ సభ్యులందరను వాదించిరి. మహాస్థుప్రతిష్ఠలును జన్మిపుష్టి ప్రబలవాదులను, మహాస్థుతనిభూతులను, కార్పొరేషను సభాసభ్యుల జన్మిపుష్టి నాయకులను, జన్మిపుష్టి మంత్రినియొజిత ప్రతినిధియు నగు ది. ఎన్. బహదూర్ కి తిడికాచలం చెట్టిగారు కూడ హాసెను యాంగిలోగోర్తీ తీర్మానమును, నతీశమువలియారుగారి తీర్మానమును నిరకరింపబడు ప్రతికూలముగా వాదించిరి ఇటువంటి ప్రవాళేమకర విషయములలో తాముచెప్పుచియే ప్రమాదావాక్యము లన్నట్లుగా మహాపన్యాసముచేసి పశుపక్ష నిషేధించవలసినదని చెప్పిరి. హాన్ యాంగిలోగారి తీర్మానము వోటునుకెట్లుగా కీడిపోయినది ప్రత్యేకముగా పేర్కొనవలసి వోటు తీసికొనబడిగా యీ క్రిందివారు యాంగిలోగారి తీర్మానము నామోదించిరి:— (1) జి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారు (2) ఆర్. యస్. భవపాణి మొదలయారుగారు (3) పి. వి. నటరాజ మొదలయారుగారు (4) పి. టి. కుమారస్వామి చెట్టిగారు (5) టి. ముదరరావు నాయుడుగారు (6) యస్. జి. రంగరామానుజంగారు (7) కి. తిడికాచలం చెట్టిగారు (8) మహమ్మదు అబ్దుల్ అజీజ్ పాపాయి గారు.

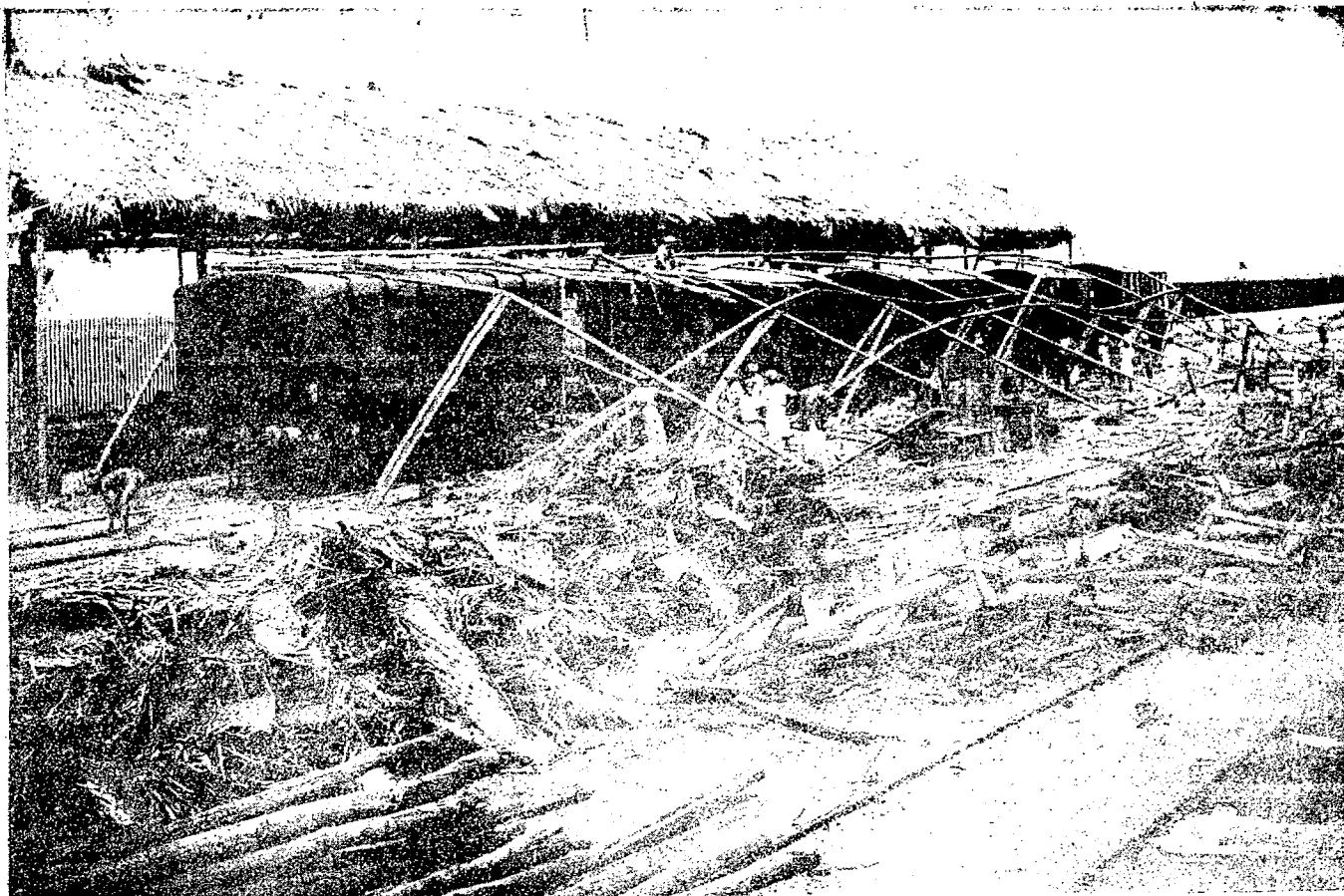
నిమ్మజాతుల తరపున జన్మిపుష్టి మంత్రివర్గమువారిచే నియోజింపబడిన సభ్యులను, సర్వకాలసర్వాస్థలయందును జన్మిపుష్టివారితో ఏ కీ భవిం చి వోటు విమృతముడై రావు సాహెబు మధుర పిల్లెగా కీ పండుకములో స్వతంత్రాభిప్రాయమును వ్యక్తకరించి యాంగిలోగారి తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా వోటు విచ్చివందను వారంతయు సశంసాపాత్రులు. బహుకాలమునుండియు గోసంరక్షణ ప్రచారమునకై సేయినవర్సినట్టి వైశ్యకులొద్దవునై కాకాహులై ఇప్పుడు జన్మిపుష్టిసంబంధంపై వర్తించుచున్న రావుసాహెబు పి. రంగరామానుజంగారు అటువలెగాక తలపముగా నుండిరి. నంగంబాకంలో వీరికి వోటు ఇచ్చి వీరికి కార్పొరేషనుసభలో ప్రతిష్ఠించిన యూజోపి యెజు నియోజక వర్గమును సంకల్పిస్తే పరమటై తమయంతరాత్మకుకూడ భిన్నముగా వర్తించుటయందు విశ్రాంతైన రంగరామానుజంగారు వెల్లరి చూచి మనము విచారవడవలసినది లేదు. తక్కువ జాతులవారిపక్షమున సభ్యులుగా జన్మిపుష్టివారిచే నియోజింపబడిన టి. యస్. నటరాజుపిల్లెగారు కూడ తలపముగా నుండుటయే యచితమని యెంచిరి. మజ్జె దేశబ్రాహ్మణేతరుల తేమమునకై పాటుపడుచున్నామని చలెకడి ఈజన్మిపుష్టివారు, దక్షిణదేశములోని వోటులెని జొల్లకొలది ప్రజలను సాను రాగముతో చూచుచున్నామని ప్రగల్భములు పల్కెడి యీ జన్మిపుష్టివారు, అవును, ఎద్దును కాపాడుటకై యాంగిలోగారి తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా వోటుచేసినను ఇన్వబాల్డ్ ప్లాయింగ్ బ్రాహ్మణేతర క్షత్రియులకుపంజాతులకు ముట్టె యీ అహింసా వ్రాతమును నొకమున చాటివందులకా యీ బ్రాహ్మణేతర వాయుకులు నేడ్చి ప్రసరించుట! గోవును, ఎద్దును సంరక్షించుట బ్రాహ్మణుల శివులకును, బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠులకును బ్రాహ్మణ వ్యవసాయకులకును లాభకరముగా నుండగలదని నలచియో వీరు నేడ్చి ప్రసరించుట! ఎంతటి ముర్ఖ మార్గ్యములోనికి దిగినది! అవును, ఎద్దును వధించుట కూడదని వాదించుటకుగూడ తోడ్పడిని యీ అరికార విగ్రహములంటి రాజకీయనాయకుల నెలకలము మహింస యూకానగలము! హిందూమతములో చేరిననాకె యెట్లు సర్వత్రగోమా నూదరించుచుండగా హిందూమతాభివేషవలెకలము శాంతివహించి యొర్పియుండగలము?

రానున్న కార్పొరేషను ఎన్నికలలో మద్రాసు హక్ పాలు నిందులకు తనజవాబు నిచ్చెదరుగాక. ఈ గోసాంతరము ఎన్నికలలో అట్లగుననుకు త్రోయబడుదుగాక! ఈ పశుమాంసప్రయోగ బారినండి గోవువధ్యగణముల ప్రామాణికకానాడెదరుగాక!

నేతపనివాండ్ర నమ్మె

బొంబాయి, జూన్ 2:— మామూలుకాక కెట్లుకెట్లు పని నీయవలసినదిగ గోరుచు అల్లెగొండ ముచ్చటగా తిరిగి పాలిలు విమ్మకట్టిరి. నూపరెంటు అందున కంగీకరించుచున్న వారు పని ప్రారంభింపవచ్చును. (ఆ. ప్రెస్.)

పెరంబూరులో తుపాను గాలి

పెరంబూరునందు రైల్వే వర్క్స్ పనులందు పెద్ద తుపానుగాలి వచ్చి పాకలు ఎగిరిపోయి 18 గురికి చెట్లు తగిలిపోయి.

కలకత్తా కేసులు అరెస్టులు బందిపోట్లు

కామ్యున్టీస్ గారియింట బందిపోట్లు

కలకత్తా, జూన్ 2—కామ్యున్టీస్ గారియింట జరిగిన బంధి పోట్ల సందర్భమున విచారించబడిన శరశృంగారము, కాళి చరణుగార్లలో కాళి చరణుగారికి 5 ఏండ్ల శిక్ష విధించబడినది. శరశృంగారిపై తీర్పు చెప్పలేదు. (ప్రీ ప్రెస్)

మోటారు డ్రైవరు

మోటారు డ్రైవరు ఒకేసంగు గారు బండి అతివేగముగా నడిపి ఆరెండ్ల బాడెకు చింపబడినందుకు రెంవేండ్ల శిక్ష విధించబడినది. రెండు నెలల దూపాయలు జరిమానాయు విధించబడినది.

పారిపోయినవారిని వెదకుట

పొలీసురక్షణనుండి పారిపోయిన బోబజారు దుంగుగా 30 నెలలకున్నాడు. పట్టుపడి ఇంటిలోనికి పొయినా నది చెట్ల పారిపోయెను.

రాజబాలాపహరణము

రాజబాలాయన పెండ్లియైన బాలికను హరించినందుకు శిక్షాకార్యదండపకులకు, న్యాయాధికారి భర్తకు 5 ఏండ్లు, భార్యకు 2 ఏండ్లు శిక్ష విధించబడినది.

కోర్టునకుపోవు ఖైదీపై దాడి

కోర్టునకు తీసికొనిపోవుమన్న ముద్దాయి రామకుమార చియ్యపెట్టి కొట్టినందుకు గిరిజశంకరుగారిని విచారించుచున్నాడు. ముద్దాయిని వెదుకగా జేబునందు పెదక తివ్వకెను. గిరిజశంకరుగారికి 16 రోజుల కఠినశిక్ష విధించబడినది.

క్రొత్తగూండా

పేతుపంపాగారిని గూండాయిని ప్రకటించి ప్రభుత్వ మువాత ఆయనను 12 ఏండ్లు రెంగులులోనికి రావలసింది.

పోస్టుసాము అపహరణము

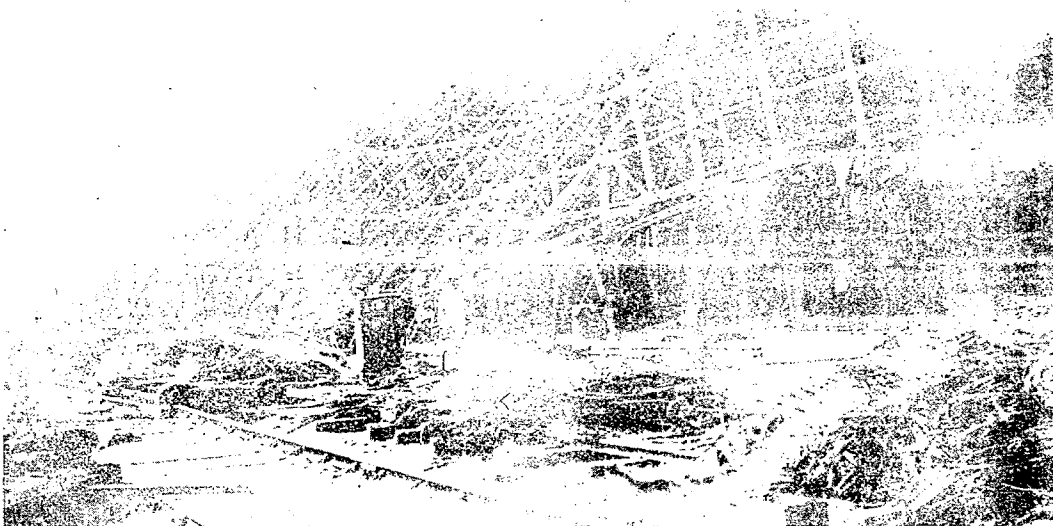
పోస్టు ఆఫీసు సాము సుమారు 8500 రూపాయల హతించిన నేరమున పోస్టులవోగి గంగారాముగారిని వెదకుచున్నాడు.

దారిదోపిడి

పంచా గోపాలం లకు పాపాకాగ మంగళవారము రాత్రి ఇంటికివచ్చుమంటగా 10 మంది ఆయనను దోచుకొనిపోయి 700 రూపాయలహరించిరి. పంచా గోపాలు ప్రాణాపాయశీతియందున్నాడు.

మోటారు ప్రమాదము

సిన్నరాత్రి ఒక మద్రాస్ కైర్లవారు వుడు ఆను నా ఆడ మోటారు బండికింపకే మరణించెను. మోటారుబన్న డ్రైవరు బ్రాహ్మణుడు అరెస్టు చేయబడిరి. (ప్రీ ప్రెస్)

వాగనుపెద్దునందు ఇనుప కమ్మియై గట్టిన కప్పులుగూడ వంగిపోయినవి. (ప్ర. పో. పి)

నాగపుర సత్యాగ్రహము

నూతన అరెస్టులు శిక్షలు

నాగపురము, జూన్ 2—తంబు గంగా కన్వి క రో తి తిమ్మజీ, జి. వి. పడేశిమరోతి, దిట్ట కేశవరావు, దామోదర కన్వి గార్లు సత్యాగ్రహ మొనరించినందులకు ఉదయమున రైల్వే స్టేషనునంద అరెస్టు చేయబడిరి. సత్యాగ్రహ నాయకత్వము వహించుటకు వచ్చిన అర్జునలాలు భట్టుగారిని ఆరెండుటకు వెళ్లిరి. వారిలో నేడు 4 గురుకు 15 రోజులు విడితైదును మిగిలినవారికి నెలరోజులను విధించబడినది. (ఆ. ప్రె)

సత్యాగ్రహ పునర్విజృంభణము

జప్తులు - పూర్వనిటివు పన్ను

పట్టుఖాల్, జూన్ 1—నన్న 475-వ సత్యాగ్రహ దినము మొత్తము అరెస్టైనవారు 952. జెయిలునుండి రాగానే తిరిగి అరెస్టునకు సిద్ధులగుచున్నారు. నవకుమారగాను, కార దాకాంతబోసుగార్ల చరాస్తి జప్తుచేసి పూర్వనిటివుపన్నును వసూలుచేసిరి. (ప్రీ ప్రెస్)

నాగపూరు సత్యాగ్రహము

మరికొందరు వలంటీరులు అరెస్టు చేయబడుట

నాగపూరు, జూన్ 2—పెద్దకత్తులను కృపామలకు గరించి కొంతమంది వలంటీరులు నేటి యుదయమున ఊరేగింపు బయలుదేరిరి. అశ్వీరునండి సత్యాగ్రహోద్యమమునకు సహాయము చేయుటకై వచ్చిన అర్జునలాలుచెట్టిగారి నెదుర్కొనుటకై ఊరేగింపులో రైల్వే స్టేషను వైపు వెళ్లిరి. ఈనెలంటిరులనుండి పోలీసువారు పతాకే, శింకరు, దామోదరు, దత్తో, కేశవధానా, మరోటిగార్లు నరెస్టుచేసి మూడు కృపామలను రెండు ఎత్తులను లాగుకొనిరి, అరెస్టుచేయబడిననా రందరును సిటిమేజుప్రేటు యెదుటికి గొంపోబడుదురు. (ప్రీ ప్రెస్)

బొంబాయి, జూన్ 2—బొంబాయి కి వి. కి నాగు పెంటులుగొంకు జవానును పూనాబిల్లాలో జరిగిన గంధిరామ సందర్భమున అరెస్టుగావించిరి. (ప్రీ ప్రెస్)

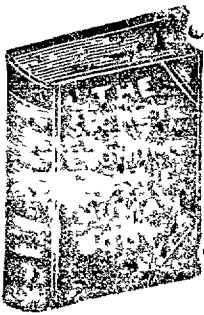
రావల్పిండి, జూన్ 2—ఆర్యవార పత్రికాధిపతికి 300 రూపాయల జరిమానా విధించబడినది. నెలరోజుల విడితైదును ముద్దాయి విడుదలయ్యెను. (ఆ. ప్రె)

త్రాగుచుచే మతిచెడి దుశ్శీలకరులను భారతనాకరు చంచలచిత్తము నుండినపుడు కాల్పుకొని చనిపోయెను. లండను లో, ఇతడు పాటియాలా దేశజాడు.

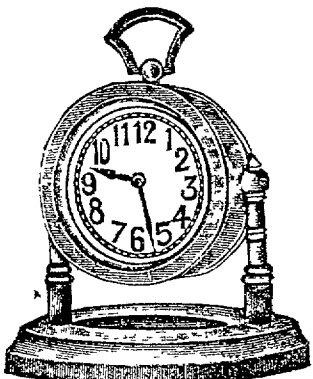
ఇప్పుడే నాల్గవకూర్పు తయారైనది! త్వరపడుడు!!
అనేకవినిదములైన క్రొత్తక్రొత్త చిత్రములు ఈ కూర్పులో చేర్చబడియున్నవి. త్వరపడుడు!!

శరీర మర్మ శాస్త్రము

చదువ చదువ సంతోషించెదరు! నీకు కావలసినదియు నీవు మాడవలసినదియు చాలతోజాలు వెదికిన శాస్త్రమిదియే! ఆంధ్రభాషలో ఇట్టి పూర్తిరహస్య శాస్త్రము ఇదివరకు ఎవరినెల్లను బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. దీని లో స్త్రీ, పురుషలక్షణములు, వారి యొక్క అవయవముల విలక్షణములు శృంగార రహస్యములును. మొగ, అడ అను విశు శాస్త్ర వివరములు ను, పూర్వము మహాముఖులు మర్మ ముగా ప్రాసిపెట్టిన పుస్తకమును చక్కగా 64 విభాగములలో ముద్రించి యున్నాము. ధా 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 7 అణాలు. 2289 1237 ఎం. ఎస్. నరసప్తి అందు కంపెనీ, నెం. 11 ఆరముగంపిడి, సామలకూడపేట పోస్టు ముద్రాన్

ధర 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 7 అణాలు. 2289 1237 ఎం. ఎస్. నరసప్తి అందు కంపెనీ, నెం. 11 ఆరముగంపిడి, సామలకూడపేట పోస్టు ముద్రాన్

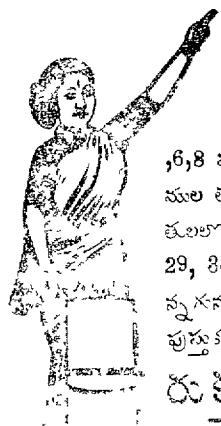
ఈ టేబిల్ క్లాకులు పోలీసు మహాగనీ స్టాండుయందు పూగుచుండును. స్టాండు తెలుపు లేక నిల్వరంగులోను వున్నవి. ఇట్టి గడియారములు ఇంత వరకు ఎవరున్న రప్పించి వుండలేదు. లోక ప్రసిద్ధిచేయుటకు మేము క్రొత్తగా రప్పించి మిక్కిలి తక్కువధరకు విక్రయించెదము. ఒక్కదానిని కొని ఆనందింపుడు.

కె. ఎన్. రాధాక్రిష్ణ బ్రదర్స్ 109, చైనాబజారురోడ్, మద్రాస్

గణపతి బ్రాండ్

మేలురకపు కాఫీవీత్తులు ఒకపాండుకు చాల పొడరగును. మంచి సువాసనగలిగి యుండును. 7 పానుల సంచి 1-కి రు 7-2-0 25 " " 25-8-0 రైలుచార్జీలు, తపాలచార్జీ ప్రత్యేకము. విశేష లెక్కనగూడవిల్లరగ నియ్యబడును. డిపోలు:—(1) 12 బి, బందరువీధి, మద్రాసు. (2) యస్.ఆర్. కత్రి, 10 బజారురోడ్డు మైలాపూరు, మద్రాసు. (3) సావర్ అందుకంపెనీ 3560 9, బాజ్యే, మద్రాసు.

తక్కువ శ్రమ

ప్రఖ్యాతిగన్న యీ రుక్మిణీ కుక్కర్ యొక్క ముఖ్య విశేషము తక్కువ శ్రమయే. ఎక్కువైన శ్రమకు బాల్కడబలలేదు. 1, 2, 4, 6, 8 నుండి మునుపలకు సరిపడు పదార్థముల తయారుజేసుకొనుటకు తగినది 5 తరగతిలో నుండును. పెంలు రు, 18, 18, 22, 29, 38 లలో నుండును. రైలుచార్జీలు మున్నగునవి ప్రత్యేకము. వివరములను దెలుపు పుస్తకము ఉచితము. రుక్మిణీ కుక్కర్ కంపెనీ నెం. 19 మాదానడిపిడి, 2128 రాయపురము, మద్రాసు.

కలకత్తా వార్తలు

కేసులు, ఆరెస్టులు, దోపిడులు
కలకత్తా, జూను 1:— దుగ్గొత్తికై బాలికలగొని వచ్చిన కేసులో విడుదలనందిన లావరింటి ఫూడెనుగార్లు బాలికలతో బాంకాకు వెడిలుచున్నారు.
లైసెన్సులేని రివాల్వరు
లై సెన్సులేని రివాల్యరు నుండుకొనినందులకు ఒక కాబూలీ మహుకారునకు 100 దినములు జరిమానా విధింపబడెను
4 బండ్లపట్ల - హత్య
24 పరగణాలలో 4 బండ్లపట్ల ఒక హత్య జరిగెను. మొదటి బండ్లపట్లలో 12 మంది బండ్లపట్ల గా నూక యొని 3, ఒక ఇంటి చొరబడి ఇరువురు చచ్చి పోయిరి. ఆ పీదోమకొనిపోయిరి ఒక ఆమె చాన పరగణ మనది ఆ రాత్రియే నరొంగుపు ఒక హత్యయొని యింటి దోచుకొనెను. ఆ పీదోమకొనిపోయిరి ప్రక్క గ్రామమందు దోపిడిలో న్నివేల ఆ పీదోమకొనిపోయిరి. వారిని తరిమి ఒక భూమియొన పట్టుకొనిరి.

శ్రీహత్య

30 వ తేదీన మున్సిఫ్ కేసులో గోన గారు కేరీసుండి వచ్చి రక్తమాపమున జేయించున తు 25 ఏండ్ల సోదరిశవ మనుచూచి నిర్భాంతపోయెను ఆ స్త్రీయొందు లూటుచేయబడెను.

ఒబ్బిను కార్మెను కేసు

ఒబ్బిను కార్మెను కేసులో ఒబ్బినుగారు కేరీసులనియు ఆమె కార్మెనుపైగల ప్రేమచే బిచ్చు పెట్టెనుగాని ఒబ్బినుగారు తప్పుచేయలేదని చెప్పి న్యాయమూర్తి గారునును విడుదల గావించిరి.

రాజద్రోహము

జ్ఞాజన నియోగిగారికేసు జూను 9వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

పద్మప్రసాదు కేసు

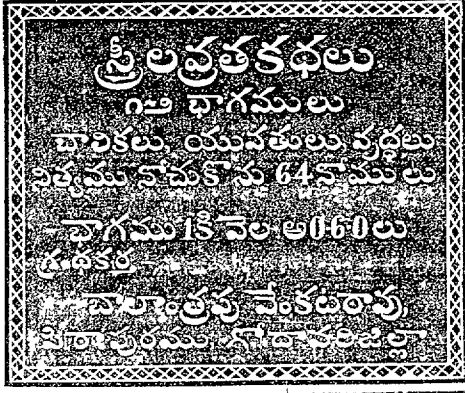
పద్మప్రసాదు రాజకుమారి నమ్మికేసులో బిచ్చుకుమారి ఘూర్కాసంఘమువారి కోరికపై సాక్ష్య మిచ్చెను.

బంగారుకడ్డీ అమ్మకనేరము

అక్షయకుమార జేగురును మరిమువ్వరును శేషనలు బాంకు ప్రేమమార్కుతో బంగారుకడ్డీ నమ్మికందులకు కేసు చేయబడి నిర్దోషులని తీర్మానింపబడెను. కాని ప్రభుత్వమువారప్పించేయగా పునర్విచారణ కాజ్ఞా చేయబడెను.

ఏజెంటుకు 12 మానములు

ఏజెంటు జేమ్సుగార్డనుగారికి ఇండియావర్తకలకు బట్టల పార్సెల్సులలో తుక్కుచేడికలు పంపినందులకు మాంచెస్టరు న్యాయాధికారి 12 మాసముల కఠినపరకము విధించిరిని స్టేట్సు మను పత్రికాచిత్రేఖరి (వాసెను. (ప్రీ (పెను)

ఆయుర్వేదావధ రత్నా కరము రు. 3-0-0
చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6
ఆంధ్రజైవజ్యోత్సావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1 2046) దాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెబనాశ.

1204 5 అభ్యుదయము నెలకు 1-కి రు 5-0-0 శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున 300 పురుషులు శేయబడినది. బహుమాత్రము, వేడి, దగ్గు, తుయ, వీట్లును బోగొట్టును. కథమును తగ్గించును. ఉపయోగించు విషము మందుతో పంపబడును. అనేకులు వాడి వెచ్చినారు. కేబల్స్ ఉచితము. 2126 ఆర్థరనాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా.

మద్రాసు ఫోర్టునెంటుజార్జిగెజెటు

మేనెల 31 మంగళవారము

విద్యాశాఖ.

యం. ఏ. అబ్బాయి నాయుడుగారు నెల్లూగుజిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కౌన్సిలు వైసు | పెసిడెంటుగా ఎన్నుకొనబడిరి.
పి. రాఘవరెడ్డిగారు కతప జిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కౌన్సిలు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి
పాలం వెంకట కృష్ణయ్య నాయుడుగారు కడపజిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కౌన్సిలు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడెను.
కృష్ణ జిల్లాను 28 సభ్యులును పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాను 24 సభ్యులుగల ఎడ్యుకేషనలు కౌన్సిలులందు 1927 జూలై 5 తేదీ నుండి ఏర్పాటు అయి ఆనులులో నుండవలెను.

రిజిస్ట్రేషను శాఖ

కే. చిరంజీవి పంతులుగారు గంజాముజిల్లా అన్యూరెస్సుల రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.
యం. తంగశేలు మొదాయారుగారు పశ్చిమగోదావరి జిల్లా అన్యూరెస్సుల రిజిస్ట్రారుగా నుందురు.

సముద్ర వ్యాపారశాఖ

ఓ. బి. రాటెన్ బరీగారు మద్రాసు గవర్న మెంటువారి ఓడరేవుల చీఫ్ ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.
మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ సామెయిగారు మద్రాసు పోర్టుట్రస్టుకు బ్రష్టిగా ఎన్నుకోబడిరి.

న్యాయశాఖ

పిజావరు న్యాయసారావు పంతులుగారు అనంతపురం డిప్రీటు మునసబుగా నియమింపబడిరి.
సాట్టశాఖ
టి. కే. అనంతరావు అయ్యరుగారు పెనుగుదురు సర్కిలుకు బడలాయించబడిరి.
పి. ఎ. పిశరోటిగారు అదిరామపట్నం సర్కిలుకు ఇనస్పెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

ఇంకోకంటాక్షుశాఖ

యన్ ముత్తుకృష్ణయ్యగారు ఇంకోకంటాక్షు కమిషనరు గారికి పర్యవలు అసిస్టెంటుగా పనిచేయుదురు.

పబ్లికువర్కుస్

వెట్టకరంకపు పిచ్చు అయ్యరు సాంబశి అయ్యరుగారు ఏలూరులో కట్టబోవు భవనులకు ఎస్టిమేట్లు, ప్లాన్లు తయారు చేయుటకు నియమింపబడిరి. వీరి మకాం బెజవాడ.

చైవ్యశాఖ

పి. గోవింద మిననగారు మద్రాసు కండ్లఅప్పత్రిలో 3 నెలల ప్రెయినింగుకొరకు పంపబడిరి.

న్యాయశాఖ

కే. విశ్వనాధపిల్లెగారు అనంతపురం సబుడివిజనుకు తాత్కాలిక డిప్యూటీ పోలీసునూపరింటెండెంటుగా నియమింపబడిరి.

మతశాఖ

ప్రాంకుగ్రెగరీ బట్లరుగారు మచిలీపట్నములోని నెయింటుమేరీ చర్చిక ధర్మకర్తగా నియమింపబడిరి.
జాకవిలియం మెయి డెనుగారు మచిలీపట్నము నెయింటుమేరీ చర్చిక ధర్మకర్తగా నియమింపబడిరి.

న్యాయశాఖ

వెంపటి రామబ్రహ్మముగారు కాకినాడ బెంచి మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

ముహమ్మదు అహమ్మదు సామెయి బహమారుగారు కృష్ణాజిల్లా జవరలుడ్యూటీ డిప్యూటీక లెక్చరుగా నియమింపబడిరి.

అభివృద్ధి శాఖ

నేనాపతి సీతారామ పాట్లగుగారు అనకాపల్లి చెరుకుతోటలకు అసిస్టెంటు అగ్రికల్చరుల డైరెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

పబ్లికువర్కుస్ శాఖ

ఏ రామస్వామి అయ్యరుగారు కృష్ణా నెంల్రలు డివిజనలోని హెడ్క్వార్టర్సు ఏర్పాటుపనుల సబుడివిజనుకు అధికారిగా నియమింపబడిరి.

స్థానికస్వపరిపాలన శాఖ

రావు బూదురు తిరుప్పక్కణి పరిశుభరంగాచార్య గారు చిత్తూరుజిల్లా బోర్డు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

వాతావరణస్థితి

1927 నం జూన్ నెల 3-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక స్వల్పము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప స్వల్పము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూన్ నెల 1-వ తేది నుండి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమున వర్షము
గోపాల్ పూర్	94.5	85.4	...	0	0.26
విశాఖపట్టణం	94.0	85.4	...	0.02	0.87
కాకినాడ	102.4	83.7	...	0.08	0.16
మచిలీపట్టణము	99.8	85.8	...	0	0.31
కర్నూలు	101.0	79.5	...	0	0.16
బళ్లారి	95.8	77.8	...	0	0.24
అనంతపురం	...	...	0.56	0.63	0.18
కడప	108.6	82.7	...	0.69	0.39
నెల్లూరు	106.1	87.8	...	0	0.09
మద్రాసు	107.8	86.9	...	0	0.18
కడలూరు	102.0	83.6	...	0	0.10
సేలము	90.0	75.8	...	0	0.39
కోయంబూర్	76.2	70.8	0.41	0.45	0.28
తిరుమనాపల్లి	94.7	79.1	...	0	0.18
నాగపట్టణము	101.1	81.9	...	0	0.12
మధుర	92.4	78.3	...	0	0.24
పాంబర్	88.0	81.3	...	0	0.08
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	0.09
తిరువేండ్రము	76.5	73.3	1.55	3.88	2.26
కొచ్చిక్	79.4	72.9	4.09	8.31	6.02
కాలికట్టు	83.8	74.1	2.38	7.05	5.16
మంగళూరు	80.7	74.8	2.29	9.16	6.87
రెంగుళూరు	79.7	67.9	...	0	0.58
మోకాళ్	67.8	63.2	0.14	0.22	1.07
కొడకనాడ	65.3	58.2	0.42	0.53	0.04

సర్కారులు:—మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. మచిలీపట్టణములో తప్ప ఇతరచోట్ల పగటి వేడిమి 2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కాకినాడలో నిన్న 102.4 డిగ్రీలు పగటి వేడిమి. కాకినాడలో తప్ప ఇతరచోట్ల రాత్రి వేడిమి 4 నుండి 5 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్టర్:—అనంతపురంలో 0.56 "వర్షం" చెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. బళ్లారిలో పగటి వేడిమి మూడు డిగ్రీలు తక్కువ కడపలో పగటి వేడిమి 103.6 డిగ్రీలు.

కర్నాటకము:—మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. మద్రాసులో పగటి వేడిమి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. నిన్న ఇచ్చట 107 డిగ్రీలు పగటి వేడిమి. రాత్రి వేడిమి కూడ 3 నుండి 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

వ. వ. నారాయణ అయ్యర్,
హోయ నానావరణాస్త్రజ్ఞుడు.

బొంబాయి మాన్యేటు

బొంబాయి, జూన్ 2:—గురువారము ఇంగ్లీషు కడ్డీ బంగారము 21-11-9 సవరలు 13-96 ఇంగ్లీషు కడ్డీ వెండిసిద్ధము. 60-6 మొదటివాయిదా 60-5. రెండవవాయిదా 60-5 మింటు బంగారముసిద్ధము 21-8-6 మొదటివాయిదా 21-5-6 రెండవవాయిదా 21-8-6.

మహమ్మదాలీ-షాకుతాలీ

అలీషాకుతాలీ మహమ్మదాలీ, షాకుతాలీ గార్లు హైదరాబాదు (దక్కను) కు వచ్చియున్నారు. అనేకమంది స్నేహితులచే స్వాగత సత్కారము లొసంగబడిరి. హైదరాబాదులోని అధ్యులు అనుబంధముగారింట్లో ఇప్పుడు బసచేసియున్నారు.

సంస్థానాధీశుల సభ

నీట్లా, జూన్ 3:—తొనగ యామారు 1928 ఫీబ్రవరి మాసమున ఢిల్లీలో జరుగును. తేది తరువాత, తెలియజేయబడును. (అ. ప్రా.)

ఆరోగ్యమే గొప్ప ఐశ్వర్యము

ప్రాణశక్తి సమృద్ధిగా నున్నట్లు మీరెప్పుడు గ్రహింప గలుగుదురు? మామూలుగా పిలవబడునట్టి మంచి ఆరోగ్యమును మీరు గలిగియున్నప్పుడే.

నగటున ప్రాణశక్తిని గలిగియున్నప్పుడు మనము ఆరోగ్యముగా నున్నామని తెలుపవచ్చును. మనకది అమితముగా నున్నప్పుడు మనము మిక్కిలి ఆరోగ్యవంతులుగాను, సజీవత్వముతోను, పరాక్రమముగాను, శక్తిగలవారుగాను నున్నట్లు మనము తెలుపవచ్చును.

ప్రకృతి పద్ధతుల ననుసరించి మీరు నడుచుకొనినచో ఆరోగ్యమును పొందుట నుభయము. ముఖ్యముగా మీ ఆహారము, భిన్నమైనట్టియు, సంపూర్ణమైన ఆహారము పరిశుద్ధమైన, శీర్షశక్తిగల వస్తువుతో వండబడుట చాలా అవసరము.

కోకోజెమ్ పథ్యము విషయములోను మితవ్యము విషయములోను మంచివంట చములు. ఇది అన్ని సమయములందు ఉపయోగించ తగినది.

పరిశుద్ధతకు, ఆరోగ్యమునకు పూచీ నిచ్చుచున్నది.

తపాల ఖర్చుకై నాలుగణాలు పంపినమానా కోకోజెమ్ నూడబ్బాయి నానుగా పంపబడును.

The Tata Oil Mills Co.,
LIMITED.
P.O. TATAPURAM COCHIN STATE
SOUTH INDIA.

తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోర్డు

తాతాల్లికాధ్యక్షుని వింతచర్య

(కోవిశ్లేషి సుబ్బారావుగారు)

తాడేపల్లిగూడెం, జూన్ 2:—కర్నాటక వెంకటరమణయ్యరాజుగారు తాతాల్లికాధ్యక్షునివనందుండి చాల అన్యాయముగ ప్రవర్తించిరి. నిధినిదీసి నుబ్బారాయుడుగారు ఏకగ్రీవముగ అధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనబడిరి. నేడు ఉదయము 7 గంటలకు ఏర్పాటుచేయబడిన ప్రత్యేకసభను రాజుగారు తానుగోనాయుడవేరిరి. తలుపులు తాళమువేసి ఎక్కడకో వెళ్లిరి. వాయిదా వేయుటకు గారణము ఒక సభ్యునిపేరు తప్పుగా వ్రాయబడుటయే. సరిచేయబడినతరువాత నిన్ననే ప్రభుత్వమువారినుండి అధ్యక్షుని కంఠినని తెలియుచున్నది. సభ్యులు అధ్యక్షునిచర్యను నిరసిండుమ తీర్మానించి ప్రమాణముల గైకొని శ్రీ సుబ్బారాయుడుగారిని అధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనిరి.

స్వరాజ్యవాదియు, తాతాల్లికాధ్యక్షునిస్నేహితుడును అగు శ్రీయుక్త కలదిండి గంగరాజు ఇట్టిచర్యలకు వెంటట రమణయ్యరాజుగారిని ప్రోత్సహించిరి. ఇందులకు ముఖ్యోద్దేశము జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని సహాయముతో క్రొత్త నామినేషనులు షచ్చిన తరువాత తాము అధ్యక్షులగుటయే!

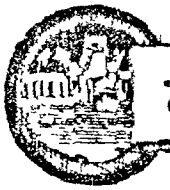
రాబోవు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభలో యీ తీర్మానములు శ్రీ క్రొవిడి లింగ రాజుగారు నుసాదించెదవరు, తీర్మానములు

1. (క) మద్రాసు కాంగ్రెసుపక్షమువారుగోహాతీకాంగ్రెస్ తీర్మానాభిప్రాయమునకు భిన్నముగా మంత్రివర్గమును ప్రోసివేయకుండుటకు ఆభిప్రాయకార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ఆమోదిండుట సక్రమముకాని ఈ సంఘమున రభిప్రాయపడుచున్నారు.

(గ) ఆభిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు మద్రాసు కాంగ్రెసుపక్షమువారి చర్యను తొల్చి ఆభిలభారత కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు విచారింపవలసినదిగా మాత్రమే తీర్మానించి యుండుగా ఇట్లు నిర్ణయించుట వర్గింసుకమిటీవారి కధికారములేదని ఈ సంఘమువారి అభిప్రాయము

(చి) వర్గింసుకమిటీవారు రాష్ట్రీయ శాసనసభలోని కాంగ్రెసుపక్షములవారికి ఒసంగిన సభలో గోహాతీ కాంగ్రెసు తీర్మానాభిప్రాయమునకు భిన్నమిండు పరస్పర సహకార వాదసిద్ధాంతమును దోడ్చుకొని ప్రజాపట్టుబడుయెనియు ఈ సభవారి ఉద్దేశ్యము.

(బి) కావునవర్గింసుకమిటీవారి తీర్మానమును రద్దుచేయుటకై వెంటనే ఆభిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము సమావేశపరచుటకు ఆంధ్రసభ్యులెల్లరు కృషిచేయవలసిన ఈ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

మదరాసు వార్తలు

రాకపోకలు:—న. వి. బిర్స (యం. యస్. యం. కె. త్వే ఏజంటు) నిన్న బెంగళూరు వెళ్ళిరి.

రాజుగారి వర్ధంతి:—నేటి ఉదయం రాజుగారి జన్మదినోత్సవము మద్రాసులోని పటాలములచే యథావిధిగా కుపాసులు కాల్చుటతో జయప్రదముగా జరుపబడినది.

నవరణ:—నిన్న ప్రకటింపబడిన తణుకుతాలూకా బోర్డునుగూర్చిన తంతి స్వర్ణీయ విలేఖరి పంపినట్లు పొరపాటున ప్రచురింపబడినది అని శ్రీయుత సిరిగినిడి కుల్యారాయుడు గారు తాజాస్థానాడెమునుండి పంపిరి. ఈ సకరణను పాఠకులు గుర్తించుటగాక. (ఆం. ప. సం.)

శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు-కాగ్నిక సంఘములు:—మద్రాసులోని కార్మికసంఘ నాయకులను కొందరితో సంప్రతింపుటకై శ్రీనివాసయ్యంగారు ఆహ్వానించిరి. శేపు ముచ్చటించెదరు.

రానున్న మద్రాసు కాంగ్రెసుకొరకును రానున్న మ్యూనిసిపలు ఎన్నికలకొరకును కాంగ్రెసు ప్రచారోద్యమమున ఏర్పాట్లు నిన్న చేయబడినది.

భగవత్కథా ప్రసంగసభ:— 1927-వ సం॥ జూలై నెల 4-వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5-గంటలకు “శకుంతలా పాత్యాయము,” రెవ- తేదీ సాయంత్రము 4-80 గంటలకు “విభీషణ శరణాగతి” అను కాలక్షేపములు తొండమండలము స్కూలు హాలులో బ్రహ్మశ్రీ, మాంగుడి చిదంబర భాగవతులవారివలన జరిపించబడును.

శ్రీపాండురంగ భగవత్కథా ప్రసంగసభ:— హిందూధర్మబాహుళ్యము పై నూర్పులు పైసభ యజమాన్యమున శ్రీభట్టరు అవతార వైభవమునుగూర్చి శ్రీమదుభయవేదాంతవిద్వాన్ శకుంతలాచారియరుగారిచే యీనెల 5 తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు కాలక్షేపము జరపబడును.

శ్రీనివాసయ్యంగారు - మద్రాసు కాంగ్రెసు:— మద్రాసు మహాసభయొక్కయు, మద్రాసు జిల్లా కాంగ్రెసుయొక్కయు యజమాన్యమున యీనెల 4 తేదీ శనివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు రాయపురంలోని అంకాశమ్మన్ తోవెలలో బహిరంగ సభ జరుగును. శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారును తదితర కాంగ్రెసు ప్రముఖులును రానున్న కాంగ్రెసును గూర్చి యుపన్యసించెదరు.

సమ్మెలకు ఒకసలహా:— ఉదకమండలం, జూలై 2 వ తేదీ:— ఈ రాజధానిలో తరుచుగా జరుగుచుండిన పనివాండ్ల సమ్మెలను పరిష్కారముచేసి సమాధానమొనగూర్చుటకై సమాధానసలహులను నియమించబడినదని గంపూ మొట్టువారికి కొందరిచే సంహాయివ్యవధియనుసంభరించిన సమ్మెల తగినానన్నియు తప్పక యీ సమాధానసంఘములచే పరిష్కరింపబడవలెనను విధానకాశాసన మేర్పడినగాని యీ సమాధానసంఘములవల్ల ప్రయోజనములేదు. ప్రస్తుతమం దిట్టి నిబంధన యేదియును కాసింపబడి యుండలేదు.

మానీ కంపెనీ సమ్మె:—మానీ కంపెనీ పనివాండ్ల సమ్మెదారులు నేటి ఉదయం సభచేసిరి పనివాండ్లపాదకములు తొలగింపబడి సమ్మె పరిష్కారము అనువరకు మానీ కంపెనీ వారికెట్టి అడ్డదులు ఇవ్వవలదని భారతదేశములోని సదరు కంపెనీయొక్క కాతాదారులందరికిని తెలియ జేయుటకు తీర్మానింపబడినది.

రెవు తిరిగి యింకొక సభ జరుపబడునట్లు, మానీ కంపెనీ సమ్మె పనివాండ్ల నగరములో ఊరేగిమాడదని పోలీసుకమిషనరు జారీచేసిన ఉత్తరువు విషయమై ఆలోచించబడును.

జన్మదినోత్సవ విరుదములు

సర్ హబీబుల్లాగారికి కె. సి. ఎస్. వి.

టి. ఎం. రానుగారికి సర్ బిరుదు

సి. వి. జూన్ 3:— ఈదినవ సార్వభౌముని జన్మదినోత్సవములు విరుదులు గజిలులో ప్రకటింపబడును.

కె. సి. ఎస్. వి.

గా|| సర్ మహమ్మదు హబీబుల్లా చైస్రాయి ఎక్స్క్యూటివు కాన్సిలుసభ్యులకు.

కె. సి. వి. ఇ.

గా|| ఎఫ్. డబ్ల్యు. జాన్సన్ నీతుకమికరు బొంబాయి ఎక్స్క్యూటివు కాన్సిలుసభ్యులు.

సర్ బిరుదు

టి. ఎం. రానుగారు బెన్సుకంపెనీ డైరెక్టరు. గా|| జె. డి. నాల్డు-బెంగాలు. గా|| న్యూ వాల్టాబు, బొంబాయి జడ్జి. గా|| న్యూ వ్యూగారు కలకత్తా జడ్జి. గా|| మన్మోహనదాసు, రాంజీ హోరగారు, ప్లేట్ కౌన్సిలుసభ్యులు, సుల్తాను అహమ్మదు, పాట్నా. పి. పి. జి. న్యూలాగారు టారిఫుబోర్డు, తాత్కాలికాధ్యక్షులు, సి. క్రాఫర్డుగారు, ఇదివరకు వైజామ్మ ప్రభుత్వము పోలీసు డైరెక్టరు, ఖా. బ. షేఖ్ అబ్దులుకాదిరు లాహోరు, బి. ఇ. డి. ఎ. జి. కలకత్తా, ఎస్. బి. మెహతా నాగపూరు, యు. పూగారు, రంగూను.

(ఈ దినవ విశదలలో మదరాసు రాష్ట్రము వారివే ప్రకటింపబడును):—

సి. వి. ఇ

ఎఫ్. డి. డబ్ల్యు. గోపర్లుగారు రివెన్యూ సర్వే డైరెక్టరు గారు, మదరాసు.

ఆర్. లిల్లు హేల్సుగారు, ఇండియా ప్రభుత్వము విద్యాశాఖ కమిషనరు.

సి. వి.

లిట్ట ను ప్రభు బెంగాలు గవర్నరు భార్య బి. బి. ఇ. (సివిలు డివిజను)

కమాండరుకెల్లీ మదరాసు పోస్టాఫీసులవద్ద పెర్సనలు అసిస్టెంటు.

వి. ఎస్. బి.

జె. బి. హెన్సును మేనేజరు మదరాసు-యూనివర్సిటీ ఆఫీసు.

దివాను బహదూరు

య. పి. సుందరం చెట్టిగారు, జిల్లాజడ్జి మదరాసు, రా. బ. కె. రాముని మినమగారు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ మదరాసు రా. బి. ఎస్. కె. సుందరాచార్యగారు, డిప్టీ కలెక్టరు, రా. బి. ఎస్. కుబ్బరాచార్యులు. కనరా.

ఖాను బహదూరు

ఖి. సా. మీరు రైజిస్ట్రారు సాహెబు బహదూరు ప్లాలు అసిస్టెంటు కమిషనరు మదరాసు.

రావు బహదూరు

రా. సా., ఎస్. ఎల్లప్ప చెట్టిగారు ఎం. ఎల్. సి. నేలం రా. సా. పి. సంబందంబల్లూరు స్టాన్లకాజికోర్టు జడ్జి మదరాసు, రా. సా. వి. హనుమంత రావుగారు సెక్రటేరియటు మదరాసు, రా. సా. కె. మాధవమీనను సర్జనజనరలు అసిస్టెంటు మదరాసు, కె. గోవిందాచారిగారు మదరాసు, తిరువేంగడతూరు చెట్టిగారు (వి. పెరుమాలు చెట్టి కంఠేనీ) మదరాసు, సరవన్న మువల్యూరు చెంగల్పుటుజిల్లా, రా. సా. ఎం. రామస్వామి శివను కోయంబతూరు.

ఖానుసాహెబు

మ హమ్మదు ఇ బ్రహీ ము సా హే బు గారు వ కీ లు మ ద రా సు, మీ రు ఆ బి దు హుస్సేను సా హే బు గారు, ఎ క్సై జి ఇ న ప్లెక్టరు మదరాసు, సూరీ అబ్దుల్లాబాయి షేకుమహమ్మదు అలిసాహెబుగారు మదరాసు, సయ్యదు మహమ్మదు అజ్జంకుల్లా సాహెబుగారు, పోస్టు నూపరెంబెండెంటు, బగ్గారి డివిజను.

రావు సాహెబు

కె. యస్. స్వామినాథయ్య, సంక్షిప్తలేఖకుడు, మదరాసు, హైకోర్టు సి. పార్థసారథి నాయుడు మదరాసు, రాముని తెలిచెరి, వకేలు, గ్రెగరీ ప్లానిస్టాను లాక్ష్మేడు రిటైర్డ్ అసిస్టెంటు-ఫారెన్సుకన్సల్టరు, మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ, టి. యస్. సుందరగారు.

తిరుమూర్తిగారు, విశాఖపట్నం, కె. వెంకటరంగం నాయుడు గారు, హైకోర్టు, మదరాసు, వి. మీనాక్షి సుందరిం అయ్యరు మదరాసు, సి. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యరు, గవర్న మెంటు ఆంధ్రు సెక్రటరీ, మదరాసు, కె. శిర్సొండజా, మాంగుసూరు, ఎస్. వి. కృష్ణస్వామి పోలీస్ ఇన్స్పెక్టరు, మదరాసు.

మహామహోపాధ్యాయ

కుష్టుస్వామి శాస్త్రిగారు, ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ సంస్కృతపండితుడు, మదరాసు. (ఆ. ప్రె)

కార్యరేషను కుళాయిలు

అలుమగల కలహములు

మదరాసు కార్యరేషనువారు కుళాయిలను కొన్నిగంటలకాలము కట్టివేయుటచేత రోజంతటికి సరిపోవునట్లు ముందుగానే పట్టి యం చ వ ల సిన ద ని భర్త తనభార్యతో చెప్పి యుండెను. కాని భార్య కది సాధ్యపడక నీళ్లు ముందుగా నిలువయుంచలేదు. భర్తకు ఆగ్రహమువచ్చి భార్యను తిట్టికఠినమైన మాటలాడెను. భార్య యామాటలను సహించక రోవావేళురాలయి తన యిద్దరుపిల్లలను చంకనిడుకొని సముద్రమునకు వెళ్లి పిల్లలతో సముద్రములో దుమికెను. వెంటనే సమీపములోనున్న పల్లెశాం డ్లిదిమాచి నీటిలో మునిగియున్న యామెను బయటికితీసిరి. పిల్లలు, తల్లిని కాగిలిండుకొని నీటిలోనుండిరి, తల్లిని వెంటనే ఆస్పత్రికి గాంపోయిరి. ఆమెయిప్పుడు సజీవురాలై యున్నది. ఈమె పూవులమృతానిభార్య.

జార్జిపురు మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో అత్యవశ్య శ్రేయమునకును, ఇద్దరు పిల్లలను చంపినందున చెండు ఖానీ నేరములకును యామె విచారించబడును.

మద్రాసులో గృహవనతి సౌకర్యములు

ఈ క్రింద తీర్మాన ముపపాదించుట కొరకై కార్యరేషను సభ్యులలోన 10 మంది కాంగ్రెసుపార్టీ సభ్యులు సంతకముచేసి కార్యరేషను ప్రెసిడెంటుగారి కొక మహాజనును పంపిరి.

తీర్మానము:—నియమితకాలములో సులభమైన చిన్న వాయిదా మొత్తముల వివాద, ఋణతీర్మానముచేసికొనే సరకుచొప్పున మద్రాసు కార్యరేషను సభ్యులకొరకై స్థలములను సంపాదించి ఇండ్లు కట్టించుటకై 5 లక్షల రూపాయల ఋణమును ఏర్పాటుచేయవలసినదని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(1) ఇందుకు తగిన నివేశనస్థలములను పరీక్షించి నిర్ణయించుటకును (2) కార్యరేషనులోని ఉద్యోగస్థులలో ఎవరైనను యీ సహాయము కావలెనని కోరువా రెవరైనయున్నయెడల తెలిసికొనుటకును, అట్టివారు ఏఏప్రదేశములలో ఇండ్లు కావలెనని కోరుదురో తెలిసికొనుటకును (3) పై కార్యవిధాన సాఫల్యమునకు కావలసిన విధులను నిబంధనలను తయారుజేయుటకును, వీలైనంతవరకు కాన్సిలువారికి యీ కార్యనివేశకను ఇతర సలహాలతో మాడ నివేదించుటకును యీక్రింద పేర్కొనిన ప్రముఖులతో మాడిన యొక నిర్ణయసంఘమును ఏర్పాటు చేయవలెననియు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

కమిటీ సంఘసభ్యులు (1) యం. సింగార్యెలు చెట్టిగారు (2) యస్. వెంకటాచలం చెట్టిగారు. (3) కే. శ్రీరాములు నాయుడుగారు (4) సయ్యదు బషీరుఅహమ్మదుగారు (5) జి. వెంకటసుబ్రహ్మణ్యశ్రేష్ఠిగారు (తీర్మాన ఉపసాదము)

సి. పద్మనాభం నాయుడుగారు - ఇంగ్లాండులో రైల్వే ట్రయినింగు:—మద్రాసు ఎలెక్ట్రిక్ ట్రాముకంపెనీ ఏకెంటుగారగు పి. వెంకటరాజులు నాయుడుగారి కుమారుడగు పి. పద్మనాభం నాయుడుగారు (వయస్సు 22 సం॥ ములు) నేటి ఉదయము బొంబాయి మెయిలుకుంకి వచ్చిరి. వీరు ఇంగ్లాండువెళ్లి వచ్చిరి. రైల్వే కమ్యూర్షియను, ట్రాన్సుపోరేషను డిపార్టుమెంటులనుగూర్చి పాశ్చాత్యరైల్వేలను పరిశీలించి నేర్చుకొనివచ్చుటకై ఇండియా హైకమిషనరుగారిచే నియోజితులై వెళ్లివచ్చిరి. ఆమెరికాకు కూడ వెళ్లివచ్చిరి. లండనులోని ఆర్థికశాస్త్ర పాఠశాలలో రైల్వే ఆర్థికశాస్త్రమును చదివినవచ్చినారు.

వీరిన్నీ హితులనేకులు వీరికి స్నేహువత్తు స్వాగతమొసంగి సత్కరించిరి. ఈ దేశములోని రైల్వేకంపెనీల యందున్నతోద్యోగములకు నాయుడుగారు అద్భుత గొప్పపదవులను ఆక్రమించగలరు.

ఈ పనులూరింపబడెను.

జిల్లా మ్యునిసిపల్ సంఘములు

1925-26 సంవత్సరపు జిల్లా మ్యునిసిపాలిటీల పోర్టుబట్టి, ఎనుబది మ్యునిసిపల్ సంఘములు బని చేసినటుల గనపించును. 1925-వ సంవత్సరము 11-వ మార్చినాటికి 1736 గురుసభ్యులను శాంక్షను చేయగ, 1689 మంది సభ్యులుండిరి. 1689 మందిలో, ప్రభుత్వనియమిత సభ్యులు 393. ప్రజలచే కెన్నుకొనబడినవారు 1296 మంది. ప్రభుత్వనియమితమున కవకాశము నెంతవరలో దొలగించిన నంత మీలు. నివేదనసంవత్సరమున మ్యునిసిపల్ సంఘములన్నిటిలో ఎన్నికలుజరిగెను. 343 టిలో, పోటీ జరిగెను. 133 టిలో ఎట్టిపోటీజరుగలేదు. వానియంగాడి, ప్రొద్దుటూరు, నందియాల, కన్ననూరు, భీమునిట్టాము మ్యునిసిపాలిటీలలో జరిగిన ఎన్నికలలో గనలు పోటీయేలేదట. పోటీజరిగిన ఎన్నికలలో 10 కి 70 మంది పోటీచేసినటుల గనపట్టుచున్నది. తరువాత పూర్వపు సంవత్సరమున 100 కి 66 మంది పోటీచేసిరి. ఓటరులు ఎన్నికలవిషయమై ఎక్కువ శ్రద్ధవహించుచున్నారనుట కిదినిదర్శనము. 1924-5-వ సంవత్సరమున దిండిగలు మ్యునిసిపల్ సంఘములకు పై రైతుల నెన్నికొనహక్కును జప్తిసంపత్తులు తీసివేసిరి. నివేదనసంవత్సరమున య్యది మరల పునరుద్ధరింపబడెను. నివేదన సంవత్సరమున 77 మ్యునిసిపల్ కౌన్సిళ్లకు, ఎన్నుకొనబడిన అధ్యక్షులుగలరు. అనంతపురం, పొల్లూచీ, అలకొల్లు మ్యునిసిపల్ సంఘములకు నామినేటు అధ్యక్షులు గలరు.

నామినేటు అధ్యక్షు లింకను మిగిలియుండుట నిక స్వపరిపాలనమును సంకుచితపరచుట దృఢమగుదు. మధుర, నీలగిరి మ్యునిసిపల్ సంఘములకు వేతనము గైకొను అధ్యక్షులుండిరి. మ్యునిసిపల్ సంఘములు 21 71 పార్ల గూడెను. 178 సభలు నిర్వహణసంఖ్య రాక నిలిపేయకును. 86 సభలు యితరకారణముల మూలమున పగలేదు. రాజమండ్రి మ్యునిసిపల్ సంఘము వానిలో కెల్ల నెక్కువసభల జరిపెను. రాజమండ్రి 63, తిరుచువాపల్లి 61, తిరునల్వేలి 55, దిండి 54, ఏలూరు 51 సభలను, జరిపెను. చెంగల్ మ్యునిసిపల్ సంఘము 18 సభలను, బందరు మ్యునిసిపాలిటీ 15 సభలను, రాజమండ్రి మ్యునిసిపల్ సంఘము 14 సభలను, హిందూపురం, కోయంపూరు, గుంటూరు మ్యునిసిపల్ సంఘములు 13 సభలను, తిరుపత్తూరు మ్యునిసిపల్ సంఘము 12 సభలను నిర్వహించెను. 29 మ్యునిసిపల్ సంఘములలో మాత్రము ఏసభను నిలిపేవేయ నక్కరకబోయెను. సభలలో హాజరయిన సభ్యులసంఖ్య 100 కి 44 వరకున తేలెను. నాల్గు మ్యునిసిపల్ సంఘములు నివేదనసంవత్సరమున నిర్బంధ ప్రారంభ విద్యను ప్రవేశపెట్టెను. ఇంతకుపూర్వపు సంవత్సరమున 10 లక్షలయ్యెను. ఇంకొకరింద రాబడి 50,110 రూపాయలు మాత్రమే. క్యాపిటల్ ఖర్చు 63708 రూపాయలు. దీనిని జనరలు సామ్యులోనుండి ఖర్చుపెట్టిరి. రోడ్లకింద, టోలుగేట్ల నికరపు రాబడి 15 లక్షలు గలదు. ఇతరమగు రాబడి 5 లక్షల 76 వేలు 2 లక్షలరూపాయలు మొత్తపు టోలుగేట్ల రాబడి నుండి లోకలు బోర్డుల కీయబడెను. సైదాపేట, కూనూరు, నీలగిరిలలోదప్ప, మిగిలిన మ్యునిసిపల్ సంఘములలో నెల్ల టోలుపన్ను వసూలు చేయబడెను. లోకలుబోర్డులకును కొన్ని మ్యునిసిపల్ సంఘములకును టోలు వసూలువిషయమై తగాదాలువచ్చెను. కొన్ని పరిష్కారమయినను, మరి కొన్ని పరిష్కారము గాంచలేదు. నివేదనసంవత్సరమున బెజవాడలో బందరుకాలువ మీద వంతెన కట్టబడెను. మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలుల యాజమాన్య క్రింద, 52 విశ్రాంతి గృహములును, 42 సత్రములును నిర్వహింపబడుచున్నవి. విశ్రాంతి గృహముల ద్వారా 16,620 రూపాయల రాబడి చేకూరెను. ఖర్చు 21,420 రూపాయలు. సత్రములద్వారా చేకూరిన రాబడి 23,841 రూపాయలు. ఖర్చు 24,447 రూపాయలు. ఫీనివలన లాభము చేకూరుటలేదని జెప్పవచ్చును.

సభ్యులు హాజరయిరి. వానియంబాడి, వాలాహాడేట, తెనాలి మ్యునిసిపల్ సంఘములలో 100 కి 75 వంతునను, చెంగల్పట్టణంలో 100 కి 43, విరుద్ధ నగరమున 100 కి 45, బెజవాడలో 100 కి 46 వంతున హాజరయిరి.

మ్యునిసిపల్ పరిపాలనపు ఖర్చు 11 లక్షలయ్యెను. ఇంతకు పూర్వపు సంవత్సరమున 10 లక్షలయ్యెను. ఇంకొకరింద రాబడి 50,110 రూపాయలు మాత్రమే. క్యాపిటల్ ఖర్చు 63708 రూపాయలు. దీనిని జనరలు సామ్యులోనుండి ఖర్చుపెట్టిరి. రోడ్లకింద, టోలుగేట్ల నికరపు రాబడి 15 లక్షలు గలదు. ఇతరమగు రాబడి 5 లక్షల 76 వేలు 2 లక్షలరూపాయలు మొత్తపు టోలుగేట్ల రాబడి నుండి లోకలు బోర్డుల కీయబడెను. సైదాపేట, కూనూరు, నీలగిరిలలోదప్ప, మిగిలిన మ్యునిసిపల్ సంఘములలో నెల్ల టోలుపన్ను వసూలు చేయబడెను. లోకలుబోర్డులకును కొన్ని మ్యునిసిపల్ సంఘములకును టోలు వసూలువిషయమై తగాదాలువచ్చెను. కొన్ని పరిష్కారమయినను, మరి కొన్ని పరిష్కారము గాంచలేదు. నివేదనసంవత్సరమున బెజవాడలో బందరుకాలువ మీద వంతెన కట్టబడెను. మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలుల యాజమాన్య క్రింద, 52 విశ్రాంతి గృహములును, 42 సత్రములును నిర్వహింపబడుచున్నవి. విశ్రాంతి గృహముల ద్వారా 16,620 రూపాయల రాబడి చేకూరెను. ఖర్చు 21,420 రూపాయలు. సత్రములద్వారా చేకూరిన రాబడి 23,841 రూపాయలు. ఖర్చు 24,447 రూపాయలు. ఫీనివలన లాభము చేకూరుటలేదని జెప్పవచ్చును.

మ్యునిసిపల్ సంఘములు వెలిగించెడి దీపములు 35,884. మైలుకు 15 దీపములుగలవని చెప్పవచ్చును. దీపములఖర్చు అయిదులక్షల ఇరువది తొమ్మిదివేల నుండి ఆరులక్షల రెండువేలకు పెరిగెను. జిల్లా మ్యునిసిపాలిటీలలో ఉడకమండలపు మ్యునిసిపాలిటీ దీపములు విద్యుచ్ఛక్తిద్వారా వెలిగింపబడెను. కోయంబత్తూరులోగూడ విశేషభాగము నందు ఎలిక్ట్రిక్కుదీపములే గలవు. మధుర, కాకినాడ, బెజవాడ, మ్యునిసిపల్ సంఘములలో ఎలిక్ట్రిక్కుదీపములకు సంబంధించిన ప్లానులు, ఎస్టిమేటులు పూర్తియయ్యెను. కొడయికెనాలు, విజయనగరము, తంజావూరు, సయిదాపేట, హిందూపురం మ్యునిసిపల్ సంఘములలో ఎలిక్ట్రిక్కుదీపముల ఏర్పాటు లాలోచనలోనుండెను. అనకాపల్లి ఏర్పాటులు అనలే మానివేయబడెను. విద్యుత్ ప్రతిసంవత్సరము వెచ్చించెడిదబ్బు 14 లక్షల 86 వేలయ్యెను. వీనిలో 9 లక్షల 11 వేలు ప్రభుత్వపు గ్రాంటుల ద్వారా చేకూరెను. బడిబీరములరాబడి 4 లక్షల 16 వేలనుండి 4 లక్షల 50 వేలకు పెరిగెను. సెకండరీవిద్యక్రింద 7 లక్షల 68 వేలు ఖర్చయ్యెను. వీనిలో 4 లక్షల 56 వేలు స్కూలుఫీజు మున్నగు రాబడిద్వారా చేకూరెను.

ప్రాథమికవిద్యక్రింద ఖర్చయిన మొత్తము 12 లక్షల 22 వేలనుండి 13 లక్షల 21 వేలవరకు పెరిగెను. ప్రభుత్వపు గ్రాంటు 6 లక్షల 86 వేల నుండి 7 లక్షల 90 వేలకు పెరిగెను. మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలు ద్రవ్యమునుండి 5 లక్షల 84 వేలు ఖర్చుపెట్టబడెను. ఇయ్యది మొత్తపుఖర్చులో 100 కి 44 వంతున తేలెను. నాల్గు మ్యునిసిపల్ సంఘములు

నివేదనసంవత్సరమున నిర్బంధ ప్రారంభ విద్యను ప్రవేశపెట్టెను. ఇంతకుపూర్వపు సంవత్సరములలో 15 మ్యునిసిపల్ సంఘములు నిర్బంధ విద్యను ప్రారంభించెను. 24 మ్యునిసిపల్ సంఘములలో విద్యకు సంబంధించిన పన్ను వినియోగపడెను. అన్ని మ్యునిసిపాలిటీలలోను సాధ్యమగుంత వరలో నిర్బంధ విద్యావిధానము కొనసాగు టు జూడవలయును. బడికిపోదగిన వయస్సుగల బాలురలో 100 కి 24 మంది విద్య నభ్యసించుటలేదని తెలియుచున్నది. బడికి బోదగిన బాలికలలో 100 కి 62 వంతుమంది విద్య నభ్యసించుటలేదు. ఈ విషయమున పూర్వపు వత్సరమునకన్న అభివృద్ధి గనుపించెను. శ్రీరంగము, అనకాపల్లి, కొడయికెనాలులలో ప్రయిమరీవిద్యను నేర్వని బాలురసంఖ్య విస్తారముగనున్నది. బాలికలవిద్య విషయమున బోడనాయకనూరు మ్యునిసిపల్ సంఘము చాల వెరుకబడియున్నది. బడికిబోదగిన వయస్సుగల బాలికలలో 100 కి 93 వంతున విద్యను నేర్చుటలేదు. 22 ఇతర మ్యునిసిపల్ సంఘములలో 100 కి 70 వంతున విద్యను నేర్వని బాలికలు గలరు.

బాలికావిద్యవిషయమై మ్యునిసిపల్ సంఘములు శ్రద్ధవహించుట సముచితము. బాలురతో పాటు బాలికలుగూడ విద్యను నేర్చినగాని, అభివృద్ధి సాధ్యపడదు. మ్యునిసిపల్ సంఘములు నిర్వహించెడి బాలుర ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల సంఖ్య 986 నుండి 1023 వరకు పెరిగెను. విద్యార్థుల సంఖ్య 74870 నుండి 79199 వరకు పెరిగెను. బాలికల ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల సంఖ్య 317 నుండి 330 వరకు పెరిగెను. విద్యార్థినుల సంఖ్య 28218 నుండి 29680 వరకు పెరిగెను. పల్లెకొడి, పల్లెని, కూనూరు, శివకాశీ మ్యునిసిపల్ సంఘములలో బాలికాపాఠశాల లనలేలేవు. బాలికాపాఠశాలలలో జదువు బాలురసంఖ్య 572. బాలుర పాఠశాలలలో 7227 మంది బాలికలు చదువుచుండిరి. మ్యునిసిపల్ పాఠశాలలలో చదువునేర్చు బాలురసంఖ్య యు, బాలికల సంఖ్యయు నూటికి 5 వంతున పెరిగెను. అయినను, 26 మ్యునిసిపాలిటీలలో, మ్యునిసిపల్ బడులలో చదువుకొను బాలురసంఖ్య వెనుకటికన్న తగ్గిపోయెను. 27 మ్యునిసిపాలిటీలలో బాలికాపాఠశాలలో చదువునేర్చు బాలికలసంఖ్య తగ్గిపోయెను. సమాచారము తెలిసినంతవరకు, 115 పాఠశాలలు మహావృద్ధియులకును, 210 పాఠశాలలు నిమ్నజాతులు మున్నగువారి నిమిత్తము ప్రత్యేకముగ స్థాపింపబడెను.

ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలకు తగినభవనములులేవని ప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్నారు. 100 కి 59 వరకు అడ్డెయిండ్లలో నుంచబడెను. అన్నిటికిని శాశ్వతభవనములను కట్టించవలెనని, ప్రభుత్వము వారు గోరుచున్నారు. కాని మ్యునిసిపల్ సంఘములకుగల ధనాభావస్థితిలో, భవనములను నిర్మించుటకు సాధ్యపడుననిదోచదు. భవనములపైకన్నను, విద్యావ్యాప్తికి ధనము సఫికముగ వెచ్చించుట మేలు. మ్యునిసిపల్ సంఘములలో కెల్ల నేలం మ్యునిసిపల్ సంఘ మొక్కటియే సెకండుగేడు కళాశాలను పోషించుచున్నది. దీనిక్రింద 4341 రూపాయలు ఖర్చుగుచున్నవి. పాల్నాట మ్యునిసి

ఇటు కొన్నింటిని వారు, విశ్వేశ్వరీయ కాళేశ్వరీని మిడిల్ స్కూలు శాఖను నిర్వహించి సమకట్టిరి. నెల్లూరు మ్యూనిసిపలు సంఘమువారు క్రొత్తగ నొక మ్యూనిసిపలు పాఠశాలను స్థాపించిరి. మ్యూనిసిపలు సంఘ యాజమాన్యమున 52 సెంకడల పాఠశాలలు నిర్వహించబడుచుండెను. వీనిలో 36 సంపూర్ణముగను హైస్కూలులు. మ్యూనిసిపలు సెంకడల పాఠశాలలో గల విద్యార్థుల సంఖ్య 11739 నుండి 12749 వరకు పెరిగెను. ఒకే వసల్ విద్యను కొన్ని మ్యూనిసిపలు పాఠశాలలలో నేర్పుచున్నారు. హిందూపురము మ్యూనిసిపలు హైస్కూలులో నేతతరగతులు ప్రారంభమయ్యెను. కర్నూలు మ్యూనిసిపాలిటీకిందనున్న పాఠశాల లగ్నోగూడ నేత నేర్పబడుచున్నది. విశాఖపట్టణపు మ్యూనిసిపాలిటీకింద నిర్వహించబడు ప్రాథమిక పాఠశాలలు మూడింటిలో నూలుదీయుటను నేర్పుచుండిరి. కూభకోణం మ్యూనిసిపలు సంఘమువారిక కళాపాఠశాలను, బందరు మ్యూనిసిపలు సంఘమువారిక రంగుల పాఠశాలను నిర్వహించిరి. కోయంబత్తూరు మ్యూనిసిపలు బడులన్నిటిలో నూలువడుసుటయు నేతయు నేర్పబడెను. అనంతపురం మ్యూనిసిపలు పాఠశాలలో గూడ నిలులనే నేర్పబడెను. నంద్యాల మ్యూనిసిపలు హైస్కూలులో వడ్రంగము, నేరయ్య నేర్పబడెను. నేలం మ్యూనిసిపలు బడులలో దర్జీఫనిని వడ్రంగమును నేర్పుచుండిరి. నెల్లూరు మ్యూనిసిపలు సెంకడల పాఠశాలలో అభికవుని నేర్పబడెను. కర్నూరు మ్యూనిసిపలు హైస్కూలులో చేతిపనులు నేర్పబడెను. వృత్తివిద్యకు తగు ప్రోత్సాహ మొసగుచో మ్యూనిసిపలు సంఘములు విద్యార్థులకు విశేషలాభమును సమకూర్చుటకు, సాహిత్యవిద్యతోబాటు వృత్తివిద్య నేర్పట జాతీయ విద్యా విధానమునకు ముఖ్యంగము. జాతీయవిద్యకు మ్యూనిసిపలు సంఘములవారు ప్రోత్సాహ మొసగ గూడదని శాసించుటవలన, సత్వరాభివృద్ధి గలుగుటలేదు.

కొన్ని మ్యూనిసిపలు సంఘములు గ్రంథాలయములను ఉత్తమమందిరములను పోషించెను. ఇందు క్రింద 8232 రూపాయలు వ్యయమయ్యెను. 1924-25 వ సంవత్సరమున 8290 రూపాయలు ఖర్చయ్యెను. గ్రంథాలయ పోషణ విషయమున, మ్యూనిసిపలు సంఘము లెక్కుడు శ్రద్ధవహించవలసిన యవసరమెంతేగలదు. వైద్యముక్రిందను, ఆరోగ్యముక్రిందను ఖర్చు తగ్గెను. నీటిసప్లయ డ్రెయినేజి ఖర్చుమాత్రము 12 లక్షలనుండి 17 లక్షలకు పెరిగెను. 11 లక్షలను ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటుగనిచ్చిరి. నివేదనసంవత్సరాంతమున మ్యూనిసిపలు సంఘములు 100 పబ్లిక్ ఆస్పత్రులను, 46 అల్లోపాతిక్ డిస్పెన్సరీలను పోషించుచుండెను. దేశీయ వైద్యాలయములు 26 గలవు. ఆస్పత్రులలో చికిత్సజేయబడుచోగుల సంఖ్య 27740 నుండి 36748 వరకు పెరిగెను. వెలుపల చికిత్సజేయబడు రోగులసంఖ్య మాత్రము 2315944 నుండి 2150802 వరకు తగ్గెను. ఇందు దేశీయ వైద్యాలయములలో చికిత్సయబడువారిసంఖ్య జేరలేదు. "మ్యూనిసిపలు సంఘములు నిర్వహించెడి ఆయుర్వేద, యూనానీ డిస్పెన్సరీలు ప్రజాదరణబడయుచున్న"వని ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు. ఇందుకు కారణము గలదు.

ఆయుర్వేదమునందు ప్రజల కింకను విశ్వాసము గలదు. వీనిని చౌకగ నిర్వహించ వలగును. ఆయుర్వేదవైద్యము ప్రజల శరీరతత్వమున కనుకూలించును. అందుచే దేశీయవైద్యమును మ్యూనిసిపలు సంఘములన్నియు ప్రోత్సహించుట మేలు.

హైల్లు ఆఫీసరులను 23 మ్యూనిసిపలు సంఘములు నియమించినవి. 163 మంత్రిసానులు మ్యూనిసిపలు సర్వీసునందుగలరు. వీరు హాజరయిన కాన్పులసంఖ్య 17785 నుండి 18923 వరకు పెరిగెను. నివేదన సంవత్సరమున 72609 మంది వరణములు రిజిస్టరుచేయబడెను. వేయింటికి 29 మంది చనిపోయినట్లు ఎంచబడెను. ఇంతకు పూర్వపు సంవత్సరమునకన్నను, ఎక్కువమంది చనిపోవుట శోచనీయము. రాజధానిలో 29 పట్టణములందు, కొలాయిలుగలవు. మిగిలిన పట్టణములకుగూడనీటిని సమకూర్చుట యవసరము. జిల్లా మ్యూనిసిపలు పట్టణములలో కెల్లా ఉడకమండలమునందు మాత్రమే సంపూర్ణ మగు డ్రెయినేజి ఏర్పాటుగూడగలవు. మధుర వెల్లూరులలో డ్రెయినేజిపనులు జరుగుచుండెను. మిగిలినచోటులలో డ్రెయినేజి విధానములగూర్చి విచారించుచుండిరి. డ్రెయినేజి ఏర్పాటులేకుండా, కొలాయిలను నేల కొట్టుట వలన పట్టణములలో అనారోగ్యము పెచ్చు పెరుగుచున్నది. మ్యూనిసిపలు సంఘము లీషనులను స్వయముగ నిర్వహించగల శక్తిలో నుండువుగాన ప్రభుత్వమువారిందుకై డబ్బును పుష్కలముగ ప్రసాదించుట యవసరము. కొన్ని మ్యూనిసిపలు సంఘములలో నీటి ఏర్పాటులవలన ధననష్టము గలుగుచున్నది. మిటరులు గలచోట్లు తక్కువుగ గలవు. కొన్నిచోటుల ఇండ్లకు నీరు సప్లయ లేనేలేదు. మ్యూనిసిపలు సంఘపు మామూలు రాబడి 12 లక్షల 85 పేనుండి 13 లక్షల 41 వేలకు పెరిగెను. మార్కెటుల రాబడి వృద్ధి యయ్యెను పన్నులవసూలు 100 కి 79 యని చేలుచున్నది. ఇతర రివిన్యూల వసూలు 100 కి 93 వంతునగలదు. శివకాశీ, కాశీనూరు, బందరు, పాలకొల్లు, ఏలూరు, కొచ్చిను మ్యూనిసిపాలిటీలలో పన్నుల వసూలు పని బాగుగ జరిగెను. మిగిలిన మ్యూనిసిపాలిటీలలో గూడ పన్నుల వసూలు సంత్పత్తికరముగ నుండెను. కాని మిగిలిన మ్యూనిసిపాలిటీలలో వసూలు తృప్తికరముగలేదు. మధుర, తిరువల్లూరు, చీరాల, హిందూపురం, నేలం మ్యూనిసిపాలిటీలలో పన్నుల వసూలు హీనస్థితియందుండుండెను. మ్యూనిసిపలు ఖర్చు 95 లక్షలనుండి 100 లక్షలకు పెరిగెను. నికరపురాబడికన్నను ఖర్చు 7 లక్షల 54 వేలు అధికమయ్యెను. 34 కాన్సిల్లకు ధననష్టము కలిగెను. బెజవాడ, తంజావూరు, కడ్డలూరు, కొచ్చిను, మధుర మ్యూనిసిపలు సంఘములకు విశేషముగ డబ్బులోలు గనుపించెను. లెక్కలు మూడు మ్యూనిసిపలు సంఘములలో మాత్రమే తృప్తికరముగ నున్నవట. 19 టిలో సుమారుగను, 59 కాన్సిల్లలో అసంతృప్తికరముగ నున్నవని, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. రాజమండ్రి, బెజవాడ, విజయనగరము, తిరుచనాపల్లి, తిరువల్లూరు మ్యూనిసిపలు కాన్సిల్ల లెక్కలు ఇంతకు పూర్వముగూడ అసంతృప్తికరముగ నున్నను, నివేదన సంవత్సరమునందునను లోపములను సవరించుకొనలేదని, ప్రభుత్వమువారు చెలుపు

చున్నారు. మొత్తముమీద మ్యూనిసిపలు పరిపాలనము తృప్తికరముగ నున్నదని చెప్పవచ్చును. కాని రాబడి మార్గములు చాల తక్కువుగనున్నవి. మ్యూనిసిపలు సంఘములకు స్వేచ్ఛ తక్కువుగ నున్నది. ఈసంఘముల కర్వస్వతంత్ర్య మొసగి, కోశముపై సంపూర్ణాధికార మొసగుచో, మ్యూనిసిపలు పరిపాలన మిప్పటికన్నను సత్వరాభివృద్ధి గాంచును. నిర్మాణకార్యక్రమములు మ్యూనిసిపలు సంఘములు నిర్వహించ వలగును.

బిరుదుల పండుగ

కేడు చక్రవర్తి జన్మదినమగుటచే బిరుదులు ప్రకటించబడినవి. చెన్నరాజధానికి తగిన సన్మానము జరుగలేదని, అప్పుడే మొరలు వినుపించుచున్నవి, ఆంధ్రదేశమునకు జరిగిన గౌరవమింకను స్వల్పము. ఇందుకు ఆంధ్రుల నభినందింపవచ్చును. బిరుదులకు నిజమగు విలువగనుపించదు. ఏయే నేవలకై యిట్టి బిరుదుల నిచ్చుచున్నారో తెలియదు. ప్రభుత్వపు బిరుదుల నాశింపక దేశసేవజేయువా రెందరోగలరు. అధికారులు వారి సేవను గుర్తించుటలేదు. బిరుదులుగలవారు, ఎక్కుడు ప్రజాదరణ బడయుట లేదు. అంతియగాక, ఆత్మగౌరవముగలవారు బిరుదులను వినర్జించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు బిరుదులనిచ్చుట నాపేయేవలయునని, ఇంగ్లండులో గొప్పయాదోళన జరుగుచున్నది. హిందూదేశమునం దిది యింకను ఎక్కుడవసరము.

సప్తెలు

చెన్నపురిలో సమ్మె లగింకను గురువది. నాయకులతో సంప్రదింపకుండా గూడ కార్మికులు సమ్మెకట్టుచున్నారు. యజమానులు పనివారలకు డిస్మిసుజేయుట మామూలయినది. గానురాను పరిస్థితులు విషమమై విభ్రాంతిగలిగించుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారు పంచాయతీ సంఘముల నేర్పరిచి వివాదములను పరిష్కరించుటకై యోచించుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఇట్టి ఏర్పాటు సంతోషకరమేగావించిన సంత మేలు. లేబరు కమిషనరుగారి నియామకమువలన విశేష ప్రయోజనము గలుగకున్నది. ప్రభుత్వమువారు వివాదములను నివారింపజాలకున్నారు. త్వరలో నిట్టి దుస్థితి నివారణగానియెడల భావిపరిణామము అనుకూలముగ నుండజాలదు.

నాగపుర సత్యాగ్రహ నాయకుని

విచారణ

జూను 4 వ తేదీన తీర్పుచెప్పబడును

బహిరంగసభ

నాగపురము, జూను 1:—జోషీగారి యెదుట తిరిగి విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. ఆవారీగారు తమ స్టేట్మెంటును కోర్టువారికి చదివి వినిపించి ప్రాత్యుత్తరములను సకలు పండించిరి. తీర్పు 4 వ తేదీన చెప్పబడును న్యాయాధికారి 15కి-వ పెన్షనుకింద మూడు నేరముల మోపెను. ప్రభుత్వము మరల గోరునెడల తిరిగి కేసుచేయవచ్చును.

బహిరంగసభ

నిన్నరాత్రి బహిరంగసభ జరిగెను. రాళ్లు విసరబడగా ఒక రాయ సి. వి. డి. ఇన్స్పెక్టరుకు తలపై తగిలెను. వెంటనే వైద్యాలయమునకుపోయి చికిత్సగావించుకొనిరి. (క్రితము

సంస్కరణముల విచారణ

ఇండియా ప్రభుత్వము వా రేమైన ముందుగ విచారణను సల్పుచున్నారా?

సంజాబు సిక్కు శాసనసభ్యుల రాజీనామా

జాతీయమిత్రకి అయిదుగురు అసభి కార భారతీయులను బంపవలెనన్న ఇద్దరినే బుపుటకు కారణం చెప్పి?

భారతనాటీమణుల వారసత్వపు హక్కుల సవరణ

గర్భాణానవయోనిర్ణయము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 2:—ఇండియాలో సంస్కరణములను గూర్చి విచారణ సల్పుటకు ముందుగ ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమంతటా తమ వీమైన అధికారరీత్యా గాని మరితర విచారణ రూపముగ గాని ఏమిచేయవలసినదీ కనుగొనుచున్నారా యని కామన్వెల్త్ లో మౌంట్ బాట్లెన్ గారు అడిగిరి.

తనకు స్వప్రకారం సంకతులు ఏమియు తెలియవనియు, కాని రాయలుకమిషనుకు కావలసినట్లు విషయములను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కనుగొని సిద్ధపరుచుటకు ప్రారంభించుచున్నారేమో యని తలచెదనని వింటర్వెల్డ్ ప్రభువు చెలియ జేసెను.

గరుద్వారాబండిలను విడుదలజేయలేదను కోపముచే సంజాబు సిక్కు శాసనసభ్యులు రాజీనామా నిచ్చిన సంగతి తెలియనవయు, కాని ఎట్టి మరతులను గోరకనే బండిలను విడుచుటకు ఆలోచన లేవియు జరుగుటలేదని వింటర్వెల్డ్ ప్రభువు చెలియజేసెను.

ఇండియానుండి జనీవాకు ఒక్క అధికార యూరపియనుని, ఇద్దరు అసభికార భారతీయులనే పంపుటకు కారణమేమని తెన్నీస్మిత్ గారు రెడుగ జనీవా కార్యక్రమములో భారతదేశమునకు సంబంధించిన సంగతులు విస్తారముగ లేకపోవుటచే అయిదుగురిని బంపుట కంతభుక్తుబెట్టుట అనవసరమని తోచి అట్లు చేసితిమనిరి. జాతీయమిత్రులైన అయిదుగురు భారతీయులను బంపమన్నను, జనీవా కార్యక్రమముంతయు యూరపియను సమస్యలకు సంబంధించినది. ఇతరప్రభుత్వములుగూడ ఇదే యుద్ధి ప్రాయమును చెలిపిరి. ప్రతినిధులను ఎవరిని బంపవలెనో ఇండియా ప్రభుత్వమునకు కేర్లు దొనపబడెనా యని యడుగ జేసెనని, వింటర్వెల్డ్ ప్రభువు.

ఇండియాలో భారతశ్రీలకు గర్భాణానవయోనిర్ణయము 18-వ సంవత్సరము వచ్చినగాని జేయరాదనిరి. హిందూశ్రీలవారు పారసత్వపురస్కృతులను గూర్చి గూడా మార్పులను జేయవలెననిరి. ఈవిషయములనుగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమును గనుగొని కామన్వెల్త్ లో ఉన్న కుగారికి చెలిపుడునని వింటర్వెల్డ్ ప్రభువు చెలిపెను.

ప్రతివేత; సుంకములు - విచారణసంఘునివేదిక

జూన్ 7-వ తేదిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సిఫార్సు తో 7-వ తేదిని ప్రతి వేతపరిశ్రమ సుంకముల విచారణసంఘమువారి నివేదికమును ప్రకటించెదమని వింటర్వెల్డ్ ప్రభువు గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

ప్ర్యాంకో హోడ్డెర్నగారి రాజీనామా

నిరుడుసమైక్యత తనభార్యను అందరును ఆశేపించిరన్న కారణముతో ప్ర్యాంకో హోడ్డెర్నగారు అంతర్జాతీయసంఘము కార్యదర్శిపదవిని వదులుకొనెను. బ్రిటిషునిర్వహ్య క్రిసంఘ సభ్యత్వముతో కార్యదర్శిగ యుండవచ్చునా యని విషయము చర్చపవచ్చును.

బెర్లియం వ్యక్తి డీలాటరీగారు హోడ్డెర్నగారి స్థానే నియమించిరి. అంతర్జాతీయ గవలపనివారి కార్యాలయమును బ్రిస్టలుకు మార్చిరి.

ఎడింబరో పట్టణసభ

భారతీయులపై నిషేధము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 2:—భారతీయులపై అంతయు విధించుటకు సమ్మతించరాదని మేజిస్ట్రేటులు లార్డు ప్రావెన్సీ వెన్నుగారితో జెప్పిరనియు ఖండితముగ ఆంక్షమాడవని చెల్లవలెనని రనియు కొన్ని వ్యత్యమందిరములందును ఫలహారపుటంగములందును భారతీయులను రానీయకుండజేయుటను ఎడింబరో పట్టణ సభవారు ఏకగ్రీవముగ ఖండించిరి. ఈతీర్మానము శాంతిని కలుగజేయవచ్చుననిరి.

కామన్వెల్త్ లో

భారత వ్యవహారముల చర్చ

కల్కాతీ కాల్పులు

బోసుగారి విడుదల

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 2:—కామన్వెల్త్ లో సమావేశము నాపుజేయవలె నను తీర్మానము నుపపాదించుచు భారతవ్యవహారముల చర్చను ల్యాన్సెట్ గారు ప్రారంభించిరి ఇండియాపై రైల్వేలలో భారతీయులకు యూరపియనులకు విభేదమును జూపుట పాడిగాదనియు, బ్రిటనులో రంగుజాతుల నిషేధము ముంచి గాదనిరి.

కల్కాతీ కాల్పులు విషయమై విచారణ సల్పుటకు నిష్పాక్షిక సంఘమునునియమించవలెను. సుభాష్ చంద్రబోసుగారిని ఏవైద్యుని నివేదికము నాధారముగ గొని విడిచిపో ఆ నివేదికమును ప్రకటించవలె ననిరి.

రాయలుకమిషను ప్రభుత్వమువారు దేశములో పరిస్థితులను పరీక్షించి రాయలుకమిషను నియామకమును గావించవలెననిరి. ఇండియాతో బ్రిటిషుసంబంధము నుంచుకొనవలెననే మేముగూడ కార్యక్రమమువారుగూడ అందరివలెనే గోరుచున్నామనిరి. కాని అయ్యది ప్రజలు వారిదేశములో, యజమానులకు నుండుటకు హక్కు నిచ్చిననే సాధ్యముగ ననిరి.

ఎడింబరో భారతనిషేధమునుగూర్చి వింటర్వెల్డ్ ప్రభువు విచారించుచు ఇది ఇండియామంత్రిచేతిలో పనికాదనిరి. వింటర్వెల్డ్ ప్రభువు స్కాట్లండు మంత్రిచేతిలో పనికాదనిరి. మొదటి తేదిన ఉభయైతా ఈసభలో దీనినిగూర్చి ఖండించుచు మాట్లాడినంగల కెంతయు సంతసించుచున్నాడనిరి. ఇతరకార్యక్రమభులతో ఏకీభవించుచున్నార మనిరి.

బెంగాలు నిర్బంధితుల విషయమై అతీతముగ అధికారమును అనులుజరుపుట అవసరమని 1824 లో వాటిని ఆములుజరినపుడు తెలిసినది. పూర్తిగ బెంగాలులో విప్లవనేరములను జేయుటకు చక్కని ఏర్పాటులతో కుట్రపర్చినది. లా ఆర్డరును నిలబెట్టుటకు బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు అభయ మొసగలేదు. కుట్రలను, విప్లవములను చెల్లించెట్లు ప్రజలను విడదీసినగాని దేశములో అల్లరి, హత్యలు లేకుండ శాంతి నిలబెట్టజాలనిరి. వీరిని మామూలుగ జ్యూరీసహాయముతో విచారించితిమేని సాక్షుల ప్రాణములకు మోసముగల్గినది బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచున్నారు. అనవసరముగ ఒక్కోజాగూడ ఎక్కువ అత్యవసరాధికారమును ఇండియా ప్రభుత్వముగాని తానుగాని చెలాయించువారము గామనిరి. ప్రవాసితులను, బండిలునుగూడ కుట్రలలో పాల్గొనబట్టియే కారాగారములందున్నారనిరి. ఎవరో పిచ్చివారి టిట్టిననులను సహించి యూరకుందురు గాని అందరును ఒప్పుకొన రరరి.

పేరిషియా మంత్రివర్గము

టెహరాన్, జూన్ 1:—మొహిదీఖల ఖానుగారిని మంత్రివర్గము నేర్పట్టుజేయుడని పేరిషియా చక్రవర్తి గోరెను.

డచ్చి ఇండియ ప్రభుత్వమువారు బొంబాయిలో కలరా తేవని ప్రకటించిరి.

చీనా పరిస్థితులు

లండన్, జూన్ 2:—యూనై టెడ్ స్టేట్సు నౌకాదళ వైనికల బిచ్చినుకు బంపుచున్నారు. 1700 సైనికులు ఫిలిప్పైన్సులో ప్రస్తుతము చీనాకుబోవుటకు సిద్ధముగ నున్నాడు.

జన్మదిన విరుదములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

జి. సి. ఎం. జి.

విరుదమును సర్ రాబర్టు చెడ్డే పనులుగారికిని, సరా వాకురాజుగారికిని సర్ జాన్ టిల్లీగారికిని ఇచ్చిరి

డేమున్ గ్రాండ్ క్రాస్

విరుదమును, మేరీ రాకొమా రెసు లా సెలిస్ ప్రభ్యుకిచ్చిరి

డేమున్ సెల్లీ మెల్బూర్ వైమానికవిరుదములను లీజీ, స్టాన్ వైమానికులకిచ్చిరి.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము గ్ర్యాండు క్రాస్

విరుదమును సర్ క్యామ్యూల్ హోరు, సర్ రాబోవి మేయరు, సర్ హెన్రీ స్ట్రాకోస్కి, ఎడ్వర్డు హిట్టా ఎంర్ గార్లకిచ్చిరి

వ్యవసాయ విచారణ సంఘము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 2:—1926-27 శతకాలమున ఇండి

యాలో తీసికొన్న మొదటి సాత్వము కేంద్ర ప్రభుత్వాధికారుల సాత్వముతో గూడుకొన్నది. సిఫార్సులను జేయలేదు ఇది ఇట్లుండవలెను అది ఆట్లుండవలెనని జెప్పలేదు ఆరోగ్యము, పల్లెలందు విద్యావ్యాపకమును యభివృద్ధిచేయుటకు శ్రద్ధవహించెదననుకొనుచున్నాడు. వ్యవసాయము సభివృద్ధిజేయుటకు ఆరికపనితులను బాగుచేయవలెను. ఇందులకు సహకారోద్యమము ముఖ్యము. మంచి పనిముట్లుండవలెను. వాటిని ప్రవర్తించవలెను. అన్నిరకముల వ్యవసాయాభివృద్ధి పవలను జూపవలెను మార్కెటులో విక్రయించు ఏర్పాటులను జేయుట ముఖ్యమైనది ఇందులోగూడ సహకారము ముఖ్యముగ లాభించును.

ఆంగ్లో - ఇటలీ ఒడంబడిక

కామన్వెల్త్

రగ్జీ, జూన్ 1:—ఇటలీ రాజకీయ ఆరిక లేక రాజ్యాంగ వ్యవహారములలో ఇటలీకి తోడ్పడెదరని ప్రత్యక్షముగ గాని పరోక్షముగ గాని బ్రిటిషువారు ఇటలీ ప్రభుత్వముతో ఒడంబడిక జేసికొంటిరా యని యడుగ అట్టి ఒడంబడిక వేరుగాని ఒకదానినిగూర్చి జేసికొంటిమి, ఆ కాగితములు సభలో నన్నవనిరి. నీనీరు ముస్సోలినీగారు చాంబర్లెనుగారు కలిసి అట్టి నియా సమస్యను చర్చించితిరా యని యడిగిరి ఏదాలోపముగ అట్లేనియనగూర్చి ఏదో జెప్పవని చాంబర్లెనుగారు రనిరి పూర్వము జెప్పినట్లులే అప్పుడుగూడ ముస్సోలినీగారు జెప్పరనిరి ఇటలీ విధానముచే అట్లేనియా స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము రాదనిరి

ట్రేడుయూనియను బిల్లు నిధి

లండన్, జూన్ 2:—ట్రేడుయూనియను బిల్లులో 7-వ యనుబంధమునుగూడ కామన్వెల్త్ వారి రంగీకరించిరి ట్రేడుయూనియనుసంఘ సామ్యును ట్రేడుయూనియను ఆక్తుకు విరుద్ధముగ నుపయోగించినదాని నాపుజేయుటకు అట్టార్నీ జనరలుకు అధికారము నిచ్చిరి.

చేరింగు క్రాస్ హత్య

లండన్, జూన్ 1:—మే 28 తేదీని చనిపోయిన స్త్రీ ముద్దయి కచేరికిపోయి దిట్టుచు డబ్బునడిగినదియు, వార్డ్స్ కు తగవులాడినట్లును, పొయిలో నుండి ఏదో తీయబోవునట్లు ఆలకే గననియు రాబిక్షన్ ఆఫీసరి గొట్టగా ఆమెపడిపోయెననియు కుక్చీమీద, అతడు వై టికిపోయి ముకునాడు క్విన్లును చనిపోయియుండ ఆమెను జూచితినియు కథమును జనమునకు ముందే ఈ ముక్కలను బండిచేసిరిననియు ముద్దయి చెలిపెను.

అటుల లాభమునుగూర్చి చెబుచు పిల్లలు ఆకుకొనుటకు కావలసినధూమినికొనుటకు 2000000 పావుల కీయవలెనని అందరిని గోరిరి, యవరాజు.

బాస్వర్డు ఎన్నికలో లిబరలు సభ్యుడు సర్ విలియం ఎడ్డిగారు గెల్చిరి. కార్యక్రమ లిబరలు అభ్యర్థు లాడిపోయిరి.

జట్టుండు యువమునుగూర్చి ఒక గ్రంథమునే ప్రకటించిరి ప్రభుత్వమువారు.

స్కాట్లండులో రంగుభేదము

కామన్వేధనలో సకలత్వాలాగారి తీర్మానము లండన్, మే 31:—ఎడింబరోలోను స్కాట్లండులోను ఇతరచోట్లను స్వయంపరిపాలనను ఫలహారపుటంగడులందు రంగుజాతులవారిని రాసీయలేదని సకలత్వాలాగారు చెప్పిరి. కామన్వేధనలో పార్లమెంటుసభ నాపుతేయుడని తీర్మానము నుపపాదించునపుడు, ఈ ఆచారమును అంతమొందింపటకు మౌఖ్యముల సహాయము జేయవలెననిరి.

హోలీలు ప్రాప్తయింపఁగలభార్యలను ఖండించు విచారమును చెప్పిరి. కార్మికసభ్యుడు డాక్టరు షీల్స్ యజమాను లాదుకాణములను వర్తకము నిమిత్తమే సాగించుచున్నపుడు కొందరిని రాసీయకపోవుటచే తమపని యభివృద్ధి యగునని తలంపవో వారట్లు చేయవలసినదే యనిరి. తక్కువ, ఎక్కువ అను విషయముతో జేయుటలేదనిరి ఎడింబరోలో విశ్వవిద్యాలయమువారు భారతవిద్యార్థులపట్ల జూపు స్నేహభావమే దృష్టాంతమనిరి.

ఈ విషయమై అధికారవర్గ నెట్లు తీసికొనవచ్చునో తెలియదు. స్థానికాధికారులు లై సెన్సులనిచ్చు వ్యాపార మేర్పడుచో ఇందులో ఆసక్తియున్నవారు వారితో కలిసికొని సంగతులన్నిటిని చిలుపలెను. జాతిద్వేష మంతఃసారముగలేదని కామన్వేధనవారికిని ఇతరప్రపంచమునకును అభయ మొసగుచున్నాడను. ఈసభలో జరిగిన చర్చ పరిస్థితులను యభివృద్ధిజేయుగాక యనిరి, సర్ జాన్ గిల్బర్డుగారు.

యుకానన్ గారు ఇండియాకు పరిభ్రమమనిరి. సానికేమేజి స్ట్రీటులలో జెప్పవలె ననిరి.

అంతటితో ఆ వ్యవహారమును వదిలివెట్టిరి.

చర్చనంతకు వింటర్నుప్రభువు వినుచుండెను.

అధినివేశనమావేశము

కర్నలు అమెరికాగారి యభిప్రాయము

రూస్, మే 31:—క్రాత్రిక ఏర్పడిన వైద్యపరిశోధక సంఘమువారు మంచివిధానములను ప్రభుత్వమునకు చిలుపలెనని యుత్తరపుజేసిరి. త్వరలోనే అటవీశాఖపరిశోధనమును పశుచికిత్సపరిశోధనమును ఇందులో చేర్చద మనిరి. మెకానికలు ట్రాన్స్మిషన్స్ యభివృద్ధి సామ్రాజ్య మార్కెటుసంఘము వారి నెట్టుకొనవలెననుచున్నారు. ఇందులో కూడ అసమర్థత యుండరాదనిరి. అధినివేశములో విద్యావిషయమున సమగ్రముగ జేయుటకు సలహాసంఘమును నొచ్చుజేసిరి.

అధినివేశములన్నిటికిని మంచి సంబంధ మేర్పడినదనిరి. పాత్తుకుడినదనిరి. అధినివేశ కార్యాలయముతోగూడ మంచి సంబంధ మేర్పడినదనిరి.

అధినివేశములపని నెంతయు బాల్వీరుగారు కొనియాడిరి బాల్వీరుగారిని జూడబోయినపుడు ఇష్టపడినలే సభకు సాగించి అధినివేశసామ్రాజ్యములో అన్ని భాగములందును అందరికిని లాభముగనుండువిషయములలో శ్రద్ధవహించవలెననిరి అధినివేశములనుండి అధికార అసభికారప్రతినిధులు వచ్చి ఈ విషయమును చర్చించుట కేర్పాటులుండవలెననిరి.

కలకత్తా విందుయువన్యాసము

శాసనసభలు-యూరపియను ప్రాతినిధ్యము

భారతీయుల సహకారము

లండన్, మే 31:—సినియోలోలో కలకత్తా విందుజరిగెను. సర్ విలియం కార్గి రధ్యక్షతవహించిరి.

శాసనసభలో యూరపియను ప్రాతినిధ్యమును చాలినంత ఇవ్వవలెను. దేశపరిపాలనాభివృద్ధికి పాడుబడుచున్న భారతీయులు యూరపియనులతో సహకారము నల్పనలెను. రాబోవు రోజులు కమిషను రో నాల్డుప్రభువు అధ్యక్షులుగ నుండుగాక. అట్టివానిని ఎన్నుకొన్నచో సంస్కరించబడిన భారత రాజ్యాంగవిధానము పాశ్చాత్యవిధానముతోనే గూడుకొనదనియు భారతదేశ యభివృద్ధికి ఎంతయు తోడ్పడుననిరి.

ఇండియాలో న్యాయశాఖ పరిపాలనను దిద్దుముగాంచెనని సర్ ల్యాన్సిల్లు స్వాంధ్యముగారు చెప్పిరి. ఇరుగు ప్రాంతము దేశములో కల్లాలము గందరగోళము ప్రబలుచున్నది. ఆధ్వానంజేసి భారతీయు ట్రిటిషు ప్రజలు దేశక్షేమము యభి

వృద్ధికొను సహకారము నల్పనలెనని ఇంతకంటే వేరొక మార్గములేదు

కలకత్తా ఐశ్వర్యమంతయు ట్రిటిషు అధికారులు, వర్తకాలవలన యభివృద్ధిగాంచినవన్నచో వారుగూడ కలకత్తావలననే పేరుగాంచినది, రో నాల్డుప్రభువు.

సోవియటుల డబ్బుతిరి లుధేరు నైనికరహస్యములను సోవియటులకు చెలిపెనని క్లౌస్ బీర్క్ నేనానిని అరస్తుజేసి డెరీదీసిరి.

కార్గిల్ గ్రే మానికుని విమానమును ఆంగ్లో పెరిషియను ఆయిట్టాంకుర ప్రైవేట్ సెను.

ట్రిటనులో బాలరకు ఆట్లాడుకొనుటకు స్థలమును సంపాదించుటకు 1000000 పౌనులు కావలెనని ప్రకటించిరి.

ఈజిప్టు పరిస్థితులు

పైవిషయమై ఏ నిమిషమునకేమి వచ్చినను నిర్వహించుటకు సర్ జార్జి లాయిడ్ గారు సిద్ధుగనున్నారు. అట్లు తలపించినచో ఏర్పాటు లభ్యుడే చేయబడినవి. ట్రిటిషు సాకాదశాధికారులు అలగ్నాండియా పోర్టు సెడ్ ను స్వాధీనముజేసికొందురు. సాకాదశాధికారులు అవసరము నేనలను ప్రవేశపెట్టెదరు. ఈమధ్య ప్రదేశములను వైమానికదళము కనిపెట్టి చూచుచుండును. రైల్వే ప్రక్కలందున్న ట్రిటిషు ప్రజలు నిరహాయసు ప్రదేశములకు గొంపోబడుదురు.

ఆంగ్లో సోవియటు సంబంధములు

చెడుట

రషియాలో ఇంగ్లండు గూడచారవృత్తి

రైకాపుగారి యుపన్యాసము

మస్కో, జూన్ 2:—యుద్ధమునకు ముందు కయ్య మొకటియుండవలెను. ఆ కయ్యముచే సంబంధము పెడసిగొట్టవలెను. అది ఇప్పుడు జరిగినది ప్రస్తుతపు అంతర్జాతీయపరిస్థితులు విషయస్థితిగనన్నవి. రషియాలో ఇంగ్లండుజేయుచున్న గూడచారవృత్తి రైకాపుగారు దృష్టాంతముల నెన్నిటిని జూపిరి సోవియటు ప్రభుత్వమువారేమియు గోలచేయలేదనిరి. దానివలన రాజ్యాంగ సంబంధముల తగవునప్పుడు కారణము కన్పించదని సోవియటు ప్రభుత్వమువారు మిన్నకుండిరి. ట్రిటను రషియాతో సంబంధమును తెంచుకొనుటచే ట్రిటనుకే ఎక్కువ నష్టమనిరి.

ఆంగ్లో అమెరికను ఋణము

లండన్, జూన్ 1:—యుద్ధసమయమున అమెరికాకు ఇంగ్లండుజేసిన సహాయమునకు వ్యయమును రెండు ప్రభుత్వములవారును చిట్టాలను సరిజూచుకొని జమకొట్టుకొనిరి సరస్వతీప్రసన్నుగ.

చైనాకు వైద్యసహాయము

సంయుక్త రాష్ట్రములలో ప్రయత్నములు

బనారసు, జూన్ 2:—చైనాకు వైద్యసహాయము పంపు నిమిత్తమై సంయుక్త రాష్ట్రములవారు 5000 రూపాయ లాఙంగవలయుండునని అభిలభారత కాంగ్రెసుకుమిటివా రేర్పరచి యున్నందువలన ఆహ్వాని వెంటనే వనాలు కావలెనని సంయుక్త రాష్ట్ర కాంగ్రెసుకుమిటి అధ్యక్షుడు కార్యదర్శుల శివప్రసాదుగారు, యాక్. సంపూర్ణానందగార్లు ప్రజలకు విజ్ఞాపనగావించిరి. ఈపనిని కాంగ్రెసువారు తలపెట్టినప్పటికిని చీనా యొక్క స్వాతంత్ర్యమునకు హానికలకలతో సంబంధములేదు. కావున స్వాతంత్ర్యభిలాషుగలవా రెల్లరును ఇందుకు తోడ్పడవచ్చునని అధ్యక్ష కార్యదర్శులు విన్నవించిరి (ఫ్రీ ప్రెసు.)

బొంబాయిలో కలరా

బొంబాయి, జూన్ 2:—బొంబాయి రాజధానియందంతటను కలరావ్యాధి తగ్గిపోవుచున్నది. అన్నిజిల్లాలలోను తగ్గిపోవుచున్నది. ఈ వ్యాధిచే ఎక్కువగా పీడింపబడిన ధార్వారు, బెల్గాము జిల్లాలుగూడ అధివృద్ధి చెందుచున్నవి. (ఫ్రీ ప్రెసు.)

నుబాపు చంద్రబోసు ఆరోగ్యము

పత్రికలకు వ్రాసినబాబు

కలకత్తా, జూన్ 2:—నుబాపు చంద్రబోసుగారు పత్రికలకొక బాబువ్రాయుచు అందెట్లు తెలుపుచున్నారు:—నేను విడుదలజేయబడినప్పటినుండి నా ఆరోగ్యమునుగూర్చి విచారించుచు దేశములో అన్ని నైపులనుండియు పలువురనృత్తులును ప్రజాసంఘములును వ్రాసినబాబులందియున్నవి. నేను మిక్కిలి బలహీనముగా నుండుటచే వాటి కన్నింటికిని జవాబులు వ్రాయజాలకుంటిని. దేశమంతయు నిట్టి సాంఘిక గురభిమాన ప్రవాహమున బడియున్న యీ సమయమున అందరును ఏకమై నాకు హృదయపూర్వకమైన స్వాగత మొసంగి నాకు వెంటనే ఆరోగ్యము కలుగవలెనని కోరుట నా భాగ్యమే. నేను అరెస్టుచేయబడినప్పటినుండియు ముఖ్యముగా మాండలే జెయుటకు వెల్లినపిదప నా యారోగ్యము చెడిపోయినప్పటినుండియు నా యోగక్షేమములవిషయమై ప్రజలు జూపుచున్న ఆతురతకు నేనెంతయు కృతజ్ఞుడను. 2½ సంవత్సరములైన తరువాత తిరిగి నేను వంగరాష్ట్రమునకు రాగానే నాకు ఘనమైన స్వాగత మొసంగబడునని నేనెరుంగుదును. తిరిగి నేను ప్రజాపిత తీవ్రమందు ప్రవేశించగానే నాకొసంగబడు స్వాగతమును గూర్చిగూడ నేనెరుంగుదును. చివరకు ఆయుష్యు తెలుపుచున్నాడు నేను విశ్రాంతిదీగకొనుచున్న యీ ప్రయమున నాయందు ప్రజలకుల ప్రేమిత్వాసములకు నన్ను తన వారినిగా చేయవలసినదేమో భావించుకొని (స్థానియము) న్నాను. అందరి నెదుర్కొనుచున్న భారమును వహించుటకై తర ప్రయత్నమును నల్పుచున్నాను. (ఆ. ప్రె.)

రాజా ప్రతాపసింగు

వర్ధంత్యుత్సవములు

కలకత్తా

కలకత్తా, జూన్ 2:—ఇల్లవ్వు హాయిందు నేటి సాయంకాలమున జరిగిన బహిరంగసభలో రాజా ప్రతాపసింగు యొక్క జీవితచరిత్రమును గూర్చి యుపన్యాసము లేయబడెను. అగ్ర్యతనహించిన శ్రీయుత రామనందచట్టగారు రాజా ప్రతాపసింగుని కందరుకు వినములులై సాంఘికవిభేదములను మరచిపోవలెనని చెప్పిరి. ఆతడు మహామృదీయులతో నెట్లుపోరాడెనో ఆవిషయమునుగూర్చి చర్చించుటగాక దేశస్వాతంత్ర్యమును రక్షించుటకాత డెట్టిత్యాగములనే నెనో విచారించుటకువచ్చితిమని చెప్పిరి.

బొంబాయి

బొంబాయిలో డాక్టరు మాంజీగారి ఆగ్ర్యతన మా రాష్ట్ర విద్యాలయహాలులో రాజా ప్రతాపసింగుని వర్ధంత్యుత్సవము జరుపబడెను. పండితులవ్యా, యాక్ సి. కేల్కార్లు గార్లు వచ్చియుండిరి.

హిందూమత సందక్షజ్యోమై రాజా ప్రతాపుడు చేసిన సేవలను కొనియాడుచు డాక్టరు సావర్కరు యాక్. సి. కేల్కార్లు గార్లు మాట్లాడి రాజా ప్రతాపుడు హిందూమతసందక్షకుడని చెప్పిరి. ఆతడే లేకపోయినయెడల అక్కరదినములలో హిందూమతము పేరు లేకుండపోయెడిది. శివాజీకిలెనే ఆతడు చరిత్రాత్మకమైనవీరుడు. ఆనుహానాయకుడుగావించిన త్యాగమును జూచి నేర్చుకొనవలసినదనియు, హిందూమతమును రక్షింపదలంచినట్లయిన కుదిసంఘటనమునకు చేయూత యొసంగవలసినదనియు ఉపన్యాసములు చెప్పిరి. (ఫ్రీ ప్రెసు.)

బర్మా శాసనసభ

జూలై 4-వ తేదిన సమావేశమగును

రంగూన్, జూన్ 2:—ప్రభుత్వపురస్కరమును ఇతర అధికార వ్యవహారములను ఎక్కువగానుండుటచే బర్మా శాసనసభ జూలై నాల్గవ తేదిన సమావేశమై వరుసగా కొన్నిదినములు జరుగునట్లుగా ఏర్పాటు చేయబడినది.

అసభికారవ్యవహారముగూడ ఎక్కువగా జరుగవచ్చును. నెట్టెంబరు మాసమున తిరిగి మరొకసమావేశముజరుగవచ్చును. (ఫ్రీ ప్రెసు.)

రానీపరాజు తెగవారు

పార్శ్వ సారావ ర్తకుల దురాచారము

సూరతు మండలమున అడవులలో రానీపరాజులను ఒక తెగవారు నివసించుచున్నారని ఈ తెగవారు నివసించుచున్న ప్రాంతములో పార్శ్వలకు గ్రామములలో గూడ ప్రవేశించి కల్లు సారా దుకాణములను పెట్టియున్నారు. వారు ధనాశీలన నిటులి జేయుచున్నారని నేను తలచితినిగాని వారిలో చాల మంది ఆచట రానీపరాజు తెగవారిస్త్రిలతో వ్యభిచారముచేయుచున్నారని నాకు తెలియగానే నా మనసుకు చాల నొప్పి కలిగినది. ఈ సారా దుకాణదారు డొకడు నిజము నొప్పు కొనెనుగాని తాము చేయునది యొక గొప్ప పనియైనట్లు గర్వముతో మాటలాడెను. ఇంకొకపార్శ్వ ఒక రానీపరాజుస్త్రియను కొనెను. ఆ దంపతులకు ఏమియు బిడ్డలుపుట్టిర. చాలవొట్ట రానీపరాజు స్త్రిలు పార్శ్వ పురుషులతో వ్యభిచరించుట వలన చాలమంది కులటాసుతులు (ఇల్లైతులు పేలు చిల్లర) గూడ పుట్టియున్నారు. కొన్నిచోట్ల పార్శ్వల ఒకనిష్ట యనులేమండ చాల మంది స్త్రిలతో వ్యభిచరించు. దుందురుమరికొన్ని చోట్లసోకొక పురుషు డొకొక స్త్రి నుంచుకొనియు నున్నాడు. ఈ అడవి జాతులవారు నీతివంతగా పాటించరనియు తమ స్త్రిలను పార్శ్వలిటుల నవిగానము చేయుచున్నను రానీపరాజులు దానిని తక్కు చేయరనియు నీ తోచవచ్చును. కాని అదినిజముగాదు. మేమేమియును చేయు లేక యీ అవమానమును సహించవలసివచ్చుచున్నది. అని నొక పురుషుడు చాల విచారముతో నాకరిగించెను. అని కొకరలాలు మహారాజులాగాడు వ్రాసిరి.

వీరు మొన్నటివరకును గజరాజు విద్యాపీఠమునను రిజిస్ట్రార్ గానుండి ఆరోగ్యము చెడుటచే దానిని వదిలివేసిరి. అడవిలో మేమియు లేకుండ దేశసేవచేయునట్టి దీమంతులలో పీఠాకరు. ఆయనలేనిపోని వ్రాతల నెన్నడును వ్రాయుచుగాన యీ విషయమును దేశీయులందఱును బాగుగా గమనించవలసియున్నది.

రానీపరాజు స్త్రిలను పార్శ్వ పురుషులు వుంపుకు కత్తెలను చేయుట చాల అవమానకరము. ఇటుల వ్యభిచారముచేయు వారు మనదేశమునం దన్ని తెగలలోనుగూడ నున్నారగానయిం దులకు పార్శ్వలను మాత్రమే నిందించుట పాటిగాదు. మొదట ధనాశీలనన నీ పార్శ్వలు రానీపరాజులగ్రామములో కల్లుసారా దుకాణములను పెట్టి ఆప్రజల దుర్వృత్తిపాలుచేయుటయేమహా పరాధము. అంతటితో పోక వారిస్త్రిలను వుంపుకు కత్తెలను చేయుట మిక్కిలి దారుణము. సారాదుకాణములవలన పురుషులను వ్యభిచారమువలన స్త్రిలనుగూడ నీపార్శ్వలు పాడుచేయుచు న్నారు.

బోదా ప్రభుత్వమువారును, భారత ప్రభుత్వమువారునుగూడ నిందులకు బాధ్యులే యగుదురు. వారే ఆదాయముకొరకటల సారాదుకాణములను పెట్టుటకును మఱి యిం దున్నార సారాదుకాణములను పెట్టుట ని ఆప్రజలెన్నడును కోరలేదు. అదవా కోరిననుగూడ సారాదుకాణములను పెట్టనిచ్చుట అపరాధమేయగును. ఒకపిల్లవాడు కాగడాచెరిగించి యింటనున్న పశువులనన్నిటిని తగులబెట్టుచు ఆకుకొనవనిన పెద్దనాం డ్రంగికరించెదరా? సంస్కర్తవెంటనే పనిని ప్రారంభించును గాన శుష్క వేదాంతోపన్యాసములతో ప్రార్థువుచుచు అంకాశము కలిగినపుడెల్ల సంస్కరణమును గీగావించుచునేయుండును. కావున నిపుడే సంకతి వెల్లడియగుటచే పార్శ్వలలో సంస్కరణలవారు వెంటనే అటులేగి వారిదురాచారమును నిరసించేయదగును. సారావ ర్తమును మానిపించ బాలకపోయినను వ్యభిచారమునైన మానిపించదగును.

భారతీయులు స్త్రిలగౌరవముపట్ల అలక్ష్యముగానుండుదను నిందకుమనము నిజముగా పార్శ్వలమేయగుదును. దేశాభిమానముకొరకు దీనిని కప్పిపుచ్చుట మంచిదికాదు. దేశమున నీతిని పూర్తిగావదలి బహిరంగముగా వ్యభిచారవృత్తి నవలంబించిన స్త్రిలును వారికి తగిన పురుషులును చాలమందియుండురు వారన్నిటికిని తెగించినవారుగాన వారివిషయము వేరు. పార్శ్వలకు ఉంపుకు కత్తెలయెన్న రానీపరాజు స్త్రిటి గుడికేటలులుకారు.

దేశమున వ్యభిచారులను వ్యభిచారిణులునుండుటయే ఖోరము. అట్టిచో సంసారులను వ్యభిచారిణులను చేయుట మరెంత ఖోరము. ధనమున్నదను కారణమున అసహాయులను స్త్రిలను వశపరుచుకొనుట నిజముగా వంచనయేయగును ఇదిగొప్ప కళంకము. దీనిని రూపుమాపిన నేగాని మనము ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనజాలము. స్త్రిలనందరిని గూడ తనతోడబుట్టిన ఆ క్షిప్రతెల్లెండ్రవలెనే ప్రతిపురుషుడును చూడవలెను. (మో. కా. గాంధీ. ఎం.ఇండియా 26-5-27)

వైశ్యమహాసభలు, హీరమండలము

చతుర్థ వైశ్యమహాసభ, ద్వితీయవైశ్య రాజకీయసభ

ఈనెల 4,5,6 తేదీలందు గంజాముజిల్లా హీరమండలగ్రామమున జరుగును.

వైశ్యరాజు సూరయ్యరాజు, టంకాల రంగన్నగార్ల ఆధ్వర్యతక్రింద పై రెండుసభలు జరుగును గనుక వైశ్యులభిమాను లందరు విచ్చేయప్రార్థితులు. — అంధవర్త లక్ష్మణమూర్తి, కార్యదర్శి ఆనంభయము.

మచిలీపట్నం

(ఒక విలేఖరి)

మృగనిశిత మేనేజరు

మే 31:—మా వైరువన్ గారైన, సీలం జగన్నాథరావు నాయుడుగారు తనకు ఇతరపనులు చాలావున్నవినియు, శక్రట్రాగారిని వేస్తేనే తప్ప తానికిమీదట వైరువనుకుదొంగము నిర్వహింపజాలనని కాన్సిలులో మొరపెట్టుకొని ఎట్టుకేలకు అప్పుడు మృగనిశిత మానేజరుగావున్న ఆర్థా క్రిష్టారావునాయుడుగారిని శక్రట్రాగా నియమించిరి. కాని గడచిన మద్రాసు శాసనసభ ఎన్నికలందు, మీర్జాపురం రాజాగారు, క్రిష్టారావునాయుడుగారిని, వరించి ఒక్కసారిగా జిల్లాబోర్డు మ్యానేజరుగా తీసుకొనిరి. శ్రీనాయుడుగారు, మృగనిశిత ఆఫీసు నుండి వెళ్లినతరువాత, శక్రట్రాగారిపదవి అనవసరమని మాకాన్సిలు వారు తీర్మానించిరి. కాని ఇంతవరకు వైరువన్ గారు మృగనిశిత మ్యానేజరుగా ఎవరినిన్నీ నియమించియుండలేదు. కారణ మేమైయుండును? తగిన బ్రాహ్మణోత్తరలు వైరువన్ గారి దృష్టిలో లేకపోవడంబట్టిగా, ఆమ్యానేజరుపదవి ఇంతవరకు పూర్తిచేయఁ పోవడం?

ఎండలు

మాపట్టుములో ఎండలు చాలా తీవ్రముగావున్నవి. రాత్రి 10 గంటలయినా మాకు చల్లని సముద్రపుగాలి రావడములేదు.

బందరుతొలూకాబోర్డు

బందరు తొలూకాబోర్డు (పెసిడెంటు ఎన్నికలలో, ఆధ్వర్యముగా వున్నటువంటి శిక్షించి హామంతరావు పంతులుగారు తటస్థభావము వహించిరి. రెండునెలలక్రిందట జరిగిన బందరు తొలూకాబోర్డు (పెసిడెంటు ఎన్నికసందర్భములో శ్రీ పంతులుగారు వోటు ఎక్కువరైజుచేయుడము మొన్న జరిగిన ఎన్నికలలో తటస్థభావము వహించడము ప్రజలలో అసంతృప్తికి, ఆపోహలకు కారణమయ్యెను.

హిందువులారా! ధన జన సహాయ మవసరము

పట్టుఖాళీ సత్యాగ్రహము

నాయకుల విన్నపము

పట్టు ఖాళీ, మే 29:—హిందూ సోదరులారా! భారతదేశములందలి వివిధభాగములందలి హిందువులు 9 నెలలపైగా పట్టుఖాళీ యుద్ధరంగమున తపాహులకొరకు రోడ్లపై ఏవేళైనను యూరేగింపుల సాగించుకొనుటకు లాటిలబలమును విరచించి పోరాడుచున్నారు. ఇంకను జయప్రదులముగాలేదు. ప్రభుత్వమువారిప్పుడు తీవ్ర నిర్బంధములకు గడంగియున్నారు. నిర్బంధములు ఇదివఱో నెన్నడును జయప్రదముగాలేదు. ఇప్పుడును కానేరవు. ఓడిపోవుచున్న భయమునలన ప్రభుత్వమునకు పిచ్చెత్తినటులున్నది. తుట్టుకుదకు నిర్బంధప్రయోగాస్త్రమును చేపట్టియున్నారు. ఇదియే ఆరిపోవు దీపపు కడసారి మిణుకు.

ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధప్రయోగము గావించుటవలన జయము మాపుమేరలోనికవచ్చినది. నిర్బంధము బయింపుకు మోకరింపవలసినదే. పట్టుఖాళీ రంగమున నిర్బంధము నివ్వని యోజనముగావించుటకు స్వచ్ఛందరైతికప్రణామాము గడలి తెయిల్లులోనికి వరదలుగపారవలెను. ఇదియే తక్షణజవాబు. ప్రభుత్వమున కింతకంటే మంచిజవాబులేదు.

భారతదేశ హిందువులారా! మీరు 9 నెలలనుండి ధైర్యముతోపోరాడితి. ప్రభుత్వము గుండాలతోను దుర్జనులతోను

లాలోచిగ నుండకుండునట్లు గావించితి. మీరు చాలవరకు సాయపడి. ఇంకను సాయముచేయవలసియున్నది. వందలకొలది పట్టు ఖాళీలుచేరి హిందూమత మానభంగమును బాపరా? సత్యాగ్రహ సంఘ కార్యదర్శి.

శ్రీ ఎట్టొండ్రగడ పుస్తకభాండాగారమ్ - గుడ్లూరు ఈ గ్రామమునందు ధనంతులగు వైశ్యులు; తాము కట్టించి యుండే గొప్పసత్రమునందు; ఉండి నిల్లులేక పడి పంచలబడి యున్న పై గ్రంథాలయాభివృద్ధికి మిగుల తోడ్పడినందుకు, వారికి గ్రంథాలయకార్యనిర్వాహకుల తరపున కృతజ్ఞతాపదనము లర్పించుచున్నాను. ఇంకను వీరు గ్రంథాలయ పురోభివృద్ధికి తోడ్పడుదు, భాషామత్తలి కృపాకటాక్ష పిత్తుణములకు గుటి యయ్యెదరని ప్రార్థించుచున్నాడను.

సూరపరాజు కోటయ్య,

గ్రంథాలయకార్యదర్శి.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు గ్రంథములు

- రాష్ట్రభాషాపిండిప్రథమపు స్తకము— రామానంద శర్మగారు 0-3-0
- శ్రీరామవిజయము (నాటకము)—కే. వెంకటరమణ రావు గారు. 0-8-0
- శారదాంబ, (స్త్రీధర్మబోధిని) నాటకము—టి. శ్రీనివాస రాఘవాచార్యులుగారు. 0-4-0
- శబ్దకామిని (నిఘంటువు)—కోరోహాషణము, వేంకటరంగాచార్యులుగారు. చాలఉపయోగకరము. కేబులోనిముడును. 1-4-0
- ఆంధ్రోద్యమము—మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల అధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములుగలవు. 1-8-0
- ఆరాధనవిధి—ముదిగొండ నాగలింగశాస్త్రిగారు 0-4-0
- ఆత్మజ్ఞానాసంఘము—పొనందీ జగన్నాథస్వామిగారు. శరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మనితనిగూర్చి చెప్పినది. 0-8-0
- సత్యవత్సవృక్షానము—మల్లంపల్లి మల్లికార్జునశాస్త్రిగారు. అయిదాశ్వాసములరసవత్ప్రబంధము. అద్భుతకల్పనములతో నిండియున్నది. 1-0-0
- గురుబోధామృతము (వేదసారగ్రంథము)—శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు. భక్తిరసపరిపూరితము లగుపాటలు 0-4
- తిలకు పహళయునిశీవిత్తము, సంపూర్ణోపన్యాసములు—మానికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు. డిబ్బి. 420 పుటలు. 2-4-0
- తత్వసంగ్రహిణికా (ప్రథమభాగము)—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు. 1-0-0
- సంగీత శమంతకమణి. 0-8-0
- ఆంధ్రకల్పచింతామణి (సటికము) —పొరనాశ్రీ రామశాస్త్రిగారు 0-12-0
- మహర్షి దేవేంద్రనాథ తామరగారి స్వీయచరిత్రము—మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు. ప్రతివ్యక్తియు ముఖముగ జదువవలసినది. ఖేదరైలుకాగితము. పుటలు 214 కలెకోలెండు. (కొన్నిప్రతులు మాత్రమే కలవు) 2-
- హిందీ తెలుగునిఘంటువు—పంచాంగ్మల ఆదినారాశాస్త్రిగారు (కేబులో నిడుచునది) 1
- పాఠ్యశుద్ధులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

నెం. 6, 7 తంబు శేట్టిపేటి, జార్జిటవున్, మద్రాసు.

లాహోరు కొట్లాట కేసులు

హవేలికాబ్లిముల కేసు

మోహనలాలు హత్య

లాహోరు, జూను 1:—మోహనలాలు హత్య సందర్భమున 8 గురు మామూడియలు విచారించబడుచున్నారు.

ఆత్మారాముని సాక్ష్యము

పాపునుండి కేసును నా సోదరుడు వచ్చుచుండ 20మం 'మహమ్మదీయులు బావలు లాటిలతో మాపైబడిరి గానూ మోహన్లాలుపైబడి కత్తితో పొడవగా మా అన్న వెంటనే పడి పోయెను. అంతి మిగిలినవా రాతనిని నన్నును కొట్టుమొదలిడిరి ఇంతలో ఇరువురు పోలీసులు రాగా వారు పారిపోయిరి అంత మమ్ముల నిద్రను కొత్తవారికిని అక్కడినుండి వైద్యాలము మనకు గొనిపోయిరి. అచ్చట మాయన్న మరణించెను.

బండివాని సాక్ష్యము

మహమ్మదమీను "ఆత్మారాముని ఆతని పోదరుడును నాబండి కట్టించుకొనిరి మహమ్మదీయులు నాబండిమట్టు నిలచి వారిని చావమొడిరి. కర్రలు రాళ్లు మాత్రము వారిచేతులందుండెను, నాధాగామాగార్లు ఆరుపునందుండిరి.

అప్రూవరు

మహమ్మదు దాను అప్రూవరుగా మాది మద్దాయిలచేతులలో బావలు లాటిలు యుండెనని చెప్పెను గామాసాధాగార్లు మోహనలాలును పొడిచిరి.

హవేలి కాబ్లిముల కేసు

తిరిగి విచారణ ప్రారంభమైనపుడు ముఖ్యప్రాసిక్యూటరు పాడ్కాస్ట్స్ బులు ఇట్లు చెప్పెను:

నవాబ్దీను

నాకు సిక్కు మహమ్మదీయులు కొట్టుకొనుచున్నటుల తెలియవచ్చెను. అక్కడకు నేపోగా సయ్యదు తానుఒక సిక్కుచేతినుండి లాకికొనిన ఒకకత్తినిచ్చెను. అక్కడ ఇమాం షను అజీజ్ దిన్ గార్లు శవములచూచితిని. చరణసింగును అరెస్టు చేసికొనిరి. అంత అర్జన్సింగు, ఇంద్రసింగుగార్లు అరెస్టు అయిరి. డిప్టీ నూపరెంటు ఎదుట పెట్టబడిరి. అల్లరికి కారణమడిగితిని గాని లాభములేక పోయెను. శవముల చుట్టును హిందూమహమ్మదీయ సిక్కుగుంపు లుండెను. ఆరెస్టయిన వారిలో సిక్కులు ముగ్గురు, ఇరువురు హిందువులు, మిగిలిన వారు మహమ్మదీయులు. నేనెవ్వరిని కృపాణములతో చూడలేదు. నేను రాకపూర్వము ఏసిక్కు అరెస్టు చేయబడలేదు. చరన్సింగుతేత కృపాణములేదు. నేను దగ్గరనుండగనే ఇరువురు సిక్కులు అరెస్టుచేయబడిరి. గాని గుర్తింపజాలక పోయిరి. అందులందు కృపాణములు లేవు. చరణసింగరక్త సిక్ మైయుండుటవలన అరెస్టుచేసితిని. పోలీసు ఆజ్ఞలు రక్తసిక్తమైన దుస్తుల పరీక్షంపవలెనని ఈయబడలేదు.

అంతచానాందినుగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

సియూనతుపత్రిక

రెండవ లేదీ వెలువడిన సియూనతు పత్రికను ప్రభుత్వము వారు నిరోధించిరి.

1౩౩ పెన్ నును నిరసించినందులకు 18 గురు అరెస్టు చేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

డర్బీగుట్టపు పెంపెములు

బొంబాయి, జూన్ 1:— డర్బీ గుట్టపుపెంపెములలో "సికిల్" గుట్టపుచీటిని సంపాదించిన టిడిలోగారు (ఈస్టరను పెంపెనీ) తనవాటాలో నాల్గవంతును కలకత్తా సిండికేటుకు 50 వేల రూపాయలక మెక్కును. (కాని యీగుట్టము 5 వదిగా వచ్చి 1000 పావల బహుమానము మాత్రమే సంపాదించెను.) (అ. ప్రె.)

నాగపూరు సత్యాగ్రహము

అనామ్యదాబాదు, జూను 1:—నాగపూరు సత్యాగ్రహమునుగూర్చి విచారించి తెలుపవలసినదని కాంగ్రెసు పార్టీంగు కమిటీవారిచే నియమింపబడిన ఎల్లభూయివలెలుగారు తమ వంటి సభ్యులతోను ప్రచారములతోను సంప్రదించి తామచ్చటికి వచ్చుటకై ఒకదినము సేర్పాటు చేయవలసిన దని నాగపూరు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీకి వ్రాసిరి. కాని వలెలు గారి కింతవరకు జవాబు రాకుండుటచే నారు నేను ౩ నామక కడుగుమామచున్నాను. (అ. ప్రె.)

వైశ్య మాడరన్ హోటల్

(వైశ్యులకు మాత్రమే)

19, గోవిందప్పనాయకన్ పీఠి, మద్రాసు (సౌందర్యమహాళకు ఎదుట)

ఇది ప్రత్యేకముగా వైశ్యులసౌకర్యార్థమై యేర్పాటుచేయబడినది. మిక్కిలి కుదిగాను, వైశ్యుల ఆచారవ్యవహారములకు తగినట్లును యేర్పాటుచేయబడినది. యిచ్చటికి వచ్చిన వారెల్లరును తృప్తిచెందియున్నారు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

3438-1422

ప్రాప్రైటరు, వి. రంగయ్యశెట్టి

కాను బంగారమునకు. సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీనిచ్చెదము.

మావద్ద వలసరకముల బోలాములు, దుడ్డులు, తాళములు, బంగారుమొదలయినవి, మొలతాదులు, బంగారు మొదలగునవి తయారుగ నున్నవి. వివరములకు ఈడిగున విలాసములకు వ్రాయుడు. 4159

ప్రాప్రైటరు: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదర్లు.

ది ఆంధ్రజ్యోతియలరి మాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ

కొడగిన: బెజవాడ. 1249 (5) 1597 | బాంబి: 210 ప్రవాబజారుడ్లలో మద్రాసు.

నైకలును తయారు చేయుటయం దొక నూతనపద్ధతి.

వర్తకునికి లాభకరమైనది

స్వంతదారునికి మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

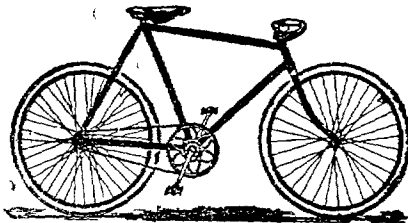
హార్ క్యూల్చు నైకిళ్లు పలురంగులతో తయారు చేయబడినది.

(బ్రిటిష్ వారిచే తయారు చేయబడినది. అమితముగా తయారగుటచే

చౌకగా విక్రయించుటకు వీలైనది)

611

వేరునందు హార్ క్యూల్చు

బలమునందు హార్ క్యూల్చు

1-కి ధర రు 83 లు మాత్రమే

ఎటుపు, ఆకుపచ్చ, నివ్వరంగు, ఊదా అన్నిరంగులు కలిపిన రంగు మొదలగువాటిలో గలవు.

Sole Agents:—ENGLISH CYCLE & MOTOR IMPORTING Co., 9 Broadway, Madras

Sole Agents for RUDGE, PEARL & INVICTA CYCLES.

వనోపధిశబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 85000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోరైండు వెల రు 3-4-0 లు. "భన్దప్రదీపిక" ఇందు సమస్తఖనిజములు శుద్ధిచేసి భస్మములుచేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములగులవు. తు 1-కి రు. 500 కిమ్ముతుగల భస్మములు కూడ గలవు. క్యాలికోరైండు వెల రు. 2-0-0 2454-1323 రక్షి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

ఆటంకవరచుటకుదురుచుట

ఒకసారి } ఈ రెండు సుగుణములు గలిగినట్టి } దీని }
దీనిని } లోకామయహారకస్తూరిమాత్రాలు } నిజమును }
వివరముగించి } గ్రహింపుడు }

Regd TradeMark ఆమూల్యమైన ఓషధులు, కస్తూరి కుంభమపువ్వు మొదలగునవి చేర్చి కాస్తూరికముగా తయారుచేయబడినవి. 594

సాధారణముగా పలంబిధ జ్వరములు, జలుము, దగ్ధ, ఆజీర్ణము, పిల్లలపడికము, ప్రక్కల ఈమ్మ, ఆజీర్ణ శ్లేషి, క్లేను, కడుపుబ్బరము, బలహీనత, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము, ఆజీర్ణచే గలంగు కడుపునొప్పి మొదలగువాటికి వ్రజాయుధము వంటిది. అనుపాన వత్తముకూడ పంపబడును. కాల్, చేక, లింగ వయస్సు శ్లేషము తక్ అనేక పం రములనుండి వాడబడి, ప్రశంసించబడుచున్నది. పశుచిక్షులకు, బానిసలకు ఆమృతమునంటిది. 250-800 మాత్రులగు బుడి 1 కి ధర 0 4 0, పోష్టుఖర్చు 0 4 0, పోష్టుఖర్చులో సహా 6 కి రు 1 8 0 12 కి 2 18 0, 25 కి రు 5 8 0.

ముఖ్యగమనింపు:—మా కస్తూరి మాత్రలవలన గలుగుచున్న అకూసుమైన గుణమును చూచి బజారునందు అనేక కృత్రిమ కస్తూరి మాత్రలు విక్రయించబడుచున్నది. మావపోతుండుటకై మా వర్తక సులుతునుచూచి తీయుడు. ప్రతివూరిలోను ప్రతి దుకాణమునందు దొరకును. వివగరత్న పాశ్యపు వెలకటాచల పండితులు, ప్రాప్రైటరు, శ్రీ సీతారాధుకవైద్యశాల, మైసూరు.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గంధక ర్త:—మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2 8 }
నిడుక్యాలికోరైండు ఖదర్ వెలు కాగితములు } పోష్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. }
పోష్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిపీఠి, మద్రాసు.

కళావంతుల సంస్కరణసభలు

దక్కన్ మానవసేవాసమితి సమక్షమున సికింద్రాబాదు నందు 22-5-27 సాయంత్రం 6-30 గంటలకు శేంషెడ్ హాలు నందు శ్రీయుత యం. రాజేంద్రనాయకు బి. ఏ. బి. ఎల్. ఎస్. ఎస్. డేవాయిగారి అధిపత్యమున రాయబహదర్ వెంకటరెడ్డి గారు, ఆదిపూడి సోమనాథరావుగారు, రామచంద్రరావుగారు, (హైదరాబాదువకీలు) దర్శి చంచయ్యగారు, దండుపెంటయ్య గుప్తగారు మొదలగు ప్రముఖప్రేక్షకులతో సభ ప్రారంభ మయ్యెను.

కళావంతుల సంఘమునుగూర్చి యిట్టి మహాసభలు యీ నిజమరాష్ట్రమున జరుగుట ప్రథమమై ఆంధ్రరాష్ట్ర సాంఘికనాయకులగు శ్రీయుతలు నుడిసేన సుబ్బయ్య, భాస్కర్ల ఈశ్వరభద్రగారల యొక్క ఆగమనము మిగల లాభరమని అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాస మైనపిమ్మట మానవ సేవాసమితి గౌరవకార్యదర్శిగారైన బ్రహ్మశ్రీ శే.కుమార్ల నరసింహం పంతులు వారు సవరుసమితి రిపార్టును నివేదించిరి. తరువాత గుంటూరు కళావంతుల విద్యాసంఘమునకు అగ్యత్తులను స్వాగతముతో రకులును నగు శ్రీయుత నుడిసేన సుబ్బయ్య గారు వ్యభిచారమే శీవనముగాగల యిట్టిజాతి పవిత్రవంతమైన భారతదేశమందు యుద్ధ దేశశంకమనియు, యావేశాశ్రీలు పూర్వము యుద్ధదేశ వుని శిష్యురాలగునాన్న శ్రీలు. బాధుతంతరము వీరికి భక్తినిజోధించు దేవాలయమందు దేవునికి దాసీలుగా నుంచబడి రానురాను నీతినిగోల్పోయి దేశీయనర్థమునకు కారాధూతులై రనియు వీరిగోత్రములు యిప్పటికిని కాపు, తెలగ, బజ్జ, మొదలగు నితరజాతులవారికి చెందినవనియు వీరియభివృద్ధికి కీ శే. కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు వారును ఆర్ వెంకటరత్నం నాయకుగారి సేవచే మిగల ప్రవసీయు లనియును యీజాతి వారు సంతానవిహీనలై పెంపునవలస యితరజాతి సంతానము లను జాతిద్రవ్యమును వ్యభిచార పిచాశమునకు బలి ఒసంగుట చేత ద్వివిధపాపభూతులయి రనియు పూర్వార్చన పరాయణులగు కొందరు మూఢులు, ఈజాతివారు భార్యలగతించినవారికిని బ్రహ్మచారులకును వినియోగింప బడుటకై యుంచినవట మిగల శోచనీయమనియును, దేవాలయములందును వివాహాది సుభకార్యములందును వీరిచేసలంకరించుట వ్యభిచారమున గౌరవించుటయనియును "ఆత్మకత్వర్యభూతాని" అనునట్లు ప్రతి వేద్యాశ్రీనిగూడ తనతల్లి సోదరులవలె జూచుట న్యాయమనియు ద్రాపతి, నీత, మొదలగు భారతశ్రీలను మానభంగమొనర్చిన వారెల్లనుశించిగో గమనించులెననియు, దేశమందు శ్రీసోదరీల అవమానించినచో దేశకళకమనియు, వేశ్యలను మేళముచే ఆగౌరవపరువక గౌరవించినచో ఆర్యసంతతి శ్రీసంతానముగా గ్రహించినచో దేశహీనతను బాపవచ్చుననియు, ఈజాతిసద్గరించుటకు యీజాతిపురుషులకు విద్య నేర్పించుట ముఖ్యవసరమనియు, వీరి సృష్టగీతమేళములకు క్రిగంటైన చూడక ప్రాశ్నహించుననుచో దేశోపకారు లయ్యెద రనియు యుద్ధోదించి.

పిమ్మట శ్రీమాన్ ఆదిపూడి సోమనాథరావుగారు పవిత్రవంతులైన గాంధారి మొదలగు పతివ్రతాద్రవింపిన యీ దేశమున వ్యభిచారమే శీవనముగాగల మనతోడిసోదరీలను యొక జాతిపేరిటనుంచుట దేశమున కపవిత్రమనియు, ఇదివరకు యితరజాతులవారు యీజాతిోన్నతికి పాటుపడినను యిప్పుడు స్వజాతీయులే గడంగుట మిగల కేయోదాయకమనియు అయితే యితరజాతులవారు యీజాతిోన్నతికి అడ్డువచ్చుట మిగల శోచనీయమనియు, అంగవైకల్యము సౌందర్యభంగకరమైనటుల దేశమందు నానాజాతులలో యొకజాతి హీనస్థితియందుండుట దేశసాభాగ్యమునకు కళంకమనియు యీజాతిోన్నత్యము ముఖ్యవసరమనియు ప్రేక్షకుల మనస్సును నీతిచే నింపెనైచిరి.

తదుపరి శ్రీయుత యం. రాజేంద్రనాయకుగారు నిజము రాష్ట్రమున ఆదంబరము లేకున్నను సంస్కరణకు సేమాశ్రమము తీసిపోక సంస్కరణమార్గములలో నున్నారనియు యీసంఘ దుష్టానికి పశ్చాత్తప్తులగుటకు మ రా రా. శ్రీ శే.కుమార్ల నరసింహము పంతులుగారు వ్రాసిన 'రాధమ్మచరిత్ర' ఆపర్య ప్రాయమనియు, ఈజాతివారిని దేవాలయములందు నృత్యము ప్రజలబుడిచి చెరిచినదేగాక భేవునిబుడిగూడ చెరిచి ఈజాతిశ్రీలలోను పతివ్రత లున్నారని గా 'కుముద్వతీనేని'చరిత్ర ఆధర్మగునియు యీజాతిోన్నత్యమే దేశోన్నత్యమనియు నడిచిరి.

పిదప హైదరాబాదు వకీలుగారైన శ్రీయుత రామచంద్రరావుగారు హిందీలో యీజాతివారి గుర్తుకుగూర్చియు జాతొన్నత్యమును గూర్చియు యింపుగా నుపన్యసించిరి తరువాత ఆంధ్రదేశకళావంతుల సంస్కరణసంఘ కార్యదర్శిగారైన శ్రీయుత భాస్కర్ల ఈశ్వరభద్రగారు యీ యుద్ధమునకు నిరీక్షా ఆంధ్రదేశమున మూతనపంచలము గలిగినరనియు కళావంతులు గుర్చితిని కొంగులుకు యువకులు పూనుకొనునన్నా

శ్రీ శేషులగు పద్మ పార్వతీశముగారు

శ్రీయుత పద్మ పార్వతీశం పంతులుగారు యెడింబరో యమ్. యే. బి. ఎస్. సి. డిప్లొమాటిస్టు యిన్ యెడ్యుకేషను గారు గడచిన మేయి 24-వ తేది ప్రాంతికాలము 6 గంటలకు మదనపల్లిలో యూనియన్ మిషన్ సేనిటోరియమ్లో నకాల మృత్యువాతబడి స్వర్గస్థులైరిని తెల్పుటకంతయో విచారముగా నున్నది.

వీరు శ్రోత్రియమైన బ్రాహ్మణవంశజులు. పిర్రాపుర వాసస్థులు. చిన్నతనమునందే పాశ్చాత్యవిద్య నభ్యసించగోరి విశాఖపట్నమందు యఫ్. యే. పరిక్షయందు కృతార్థులైన వెంటనే వీరు యింగ్లాండుకు బోయిరి. అచ్చట వీరు సుమారు యేడు వర్షములుండి అనేక గొప్పపరీక్షలందు గృతార్థులైరి. అందులో వాఖరునృత్యము వారు విద్య నభ్యసించిన కళాశాల యందే యెడింబరో పట్నములో నొకయేడాది జియాలజీ ప్రాధసరుగా పనిచేసి మెప్పువడిసి యెడ్యుకేషన్ నందు డిప్లొమాను సొందిరి.

వీరు 1920-వ సంవత్సరమునకు హిందూదేశమునకు తిరిగి రాగానే అహ్మదాబాదు యూనివర్సిటీలో యెడ్యుకేషన్ అఫీసరుగా నియమింపబడెనండి నింకెలోనే నహాత్మి గాంధీగారి సహాయనిరాకరింపకను ప్రబల నాగంధించు దేశసేవ యందు శ్రీయుత పార్వతీశంగారు పాల్గొని తమ మాతృదేశ

శ్రీ శే. పద్మ పార్వతీశంగారు ఎం. ఎ.

భక్తిని వెల్లడింప నుద్దేశించి, హైనుహరించిన యెడ్యుకేషను అఫీసరు యుద్ధోగమునకు అడ్డరురానున్న సమయములో తమ (అప్లికేషను) ధరకాస్తునకు రాజీనిచ్చి త్యాగముజూపిరి. అంతట వీరు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో యేలూరుపట్నమందు శ్రీగాంధీ మహాత్మునిచే స్థాపింపబడిన "శ్రీగాంధీమహావిద్యాపీఠము"ను జాతీయకళాశాలలో వీరే ప్రథమప్రధానోపాధ్యాయులుగా నై దువత్సరములు కడు.స్వల్పవేతనముపొంద పనిచేసి వృద్ధిలోనికి తీసికొనివచ్చిరి.

వీరి త్యాగబుద్ధి, సాహసము, నిరాడంబరత్వమును మిక్కిలి కొనియాడతగినవి. వీరు యూరోపుదేశమునకు వెడలి పాశ్చాత్యవిద్య నభ్యసించినవారివలె కన్నడువారుగారు. వీరికి సంస్కృతమునందును, ఆంధ్రమునందును చాలగ పరిచయము గూడగలదు. వీరి ఓర్పు, శాంతమును బరీక్షించుటకుగాబోలును

రనియు ఆంధ్రదేశమున 1400 యీజాతి కుటుంబములు సంస్కరణకు నొప్పుకొనిరినియు మరియు వారి ప్రచారమును గూర్చియు విపులముగాబోధించిరి.

కడపట అగ్యత్తులవారు సంఘసంస్కరణ ముఖ్యఅటంకము మతమనియు కళావంతుల యిప్పటి అభివృద్ధి దేవాలయ పూజలకు ఆటంకము కలుగననను తలంపు పాటించవలసినది గాదని యీజాతివ్యభిచారము, మామ్యముగాదనియు తలంచుట శోచనీయమనియు, ప్రచారముచే వీరినిశబ్దగిరులు ముఖ్యులనరిమనియు ఉపసంహారోపన్యాసముతోను సభాపత్రు లందరికి సేవా సమితి తరపున కార్యదర్శియగు శే.కుమార్ల నరసింహము పంతులుగారి నమస్కారకృత్యములతో హర్ష ధ్వజలతో సభ జయప్రసముగా ముగిసెను.

మంగళగిరి వీరరాఘవయ్య.

ఈశ్వరభద్ర వీరి సతీ లిలకమును యేలూరులో జాతీయకళాశాలలో నుండగా స్వర్గమునకు గొంపోయెను. శ్రీ పార్వతీశం గారు దేశముకొట్టె తమజీవితమునంతను త్యాగపరమ నిమిత్తమై సన్యసింప నుద్దేశించియుండ వీరితల్లిడిగారికి వీరొక్కతే అప్పటికి బ్రతికియున్న గొమరు లగుచేతనున్న, అంతటితో వీరి కుటుంబ మంతమొందునని భయపడి కలవిధముల శ్రీ పార్వతీశంగారికి బోధించి యొప్పించి డండ్రాగారు దరిగి బలవంతముగా యుక్తవయస్సునచ్చిన బాలికను పరిణయముజేసిరి.

ఇట్టివిధిలో శ్రీ గాంధీమహావిద్యాపీఠముయొక్క అధికారసభ్యులకును వీరికిని గొన్ని యభిప్రాయభేదములు వచ్చి యుంటుండే వీరు తమ ప్రధానోపధ్యాయ పదవికి రాజీనామ నిచ్చిరి. పిమ్మట వీరు శ్రీత్యాగకవిటి అధికారములొను, జిల్లా బోర్డువారి యాజమాన్యముగ్రింద నున్న నరసాపురములోని శైలను హైస్కూలునకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగాజేరిరి ఇన్నటి పాఠశాలలోని బాలరండరు యేలూరు జాతీయకళాశాలలోని విద్యార్థులవలె వీరియందు అపారమైన అనురాగము, భక్తి, విశ్వాసములను జూపుచు గురుభక్తితోపాటు పితృభక్తిగూడ వీరికి జూపుటయే వీరియొక్క సుఖ సౌరభ సహకార సాభాగ్యములను, జూపుచున్నది వీరి డిసెప్టిను ధాటికి మిగతా మామ్యుల గొందరు తాళజాలనప్పటికిని, మొదటితరగతి మొదలు పదయవ తరగతివరకు విద్యార్థులు వీరియెడలజూపిన అపారముగ గౌరవము వీరియొక్క విద్యానిపుణ, దయా, నిరాడంబరతలను తప్పక జూపును వీరు వాఠశాలకు వచ్చుచున్నారని దేశ సిన, కడ జాగ్రతగానుండు మామ్యురు లటునిటు దాసుమండ, చిన్నతరగతులలో జనువుచుండే పిన్నవయస్కులు వీరికనురుగా వందనముల సంతోషపూర్వకముగా జేయుచు, మిక్కిలి పసిడిటలుగా నుండు విద్యార్థులు సహితము యూడిపోయిన తమ యీజాతులను గట్టుమనివీరివద్దకు నతిసంతోషముగా నచ్చుటజూడ, వీరియెడ బాలరకుగల పితృభక్తి అనురాగము వెల్లడయ్యెడిది.

వీరు యీ వేసంగి శైలపు లనంతరము బనారసు హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునందు మూడువందల రూప్యముల వేతనము పొంద ప్రారంభింపబడి మైనింగు అండు మెటల్లజీ పాఠ్యమెంటులో ప్రాఫెసరుగా జేరవలసియున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. అట్టి గొప్ప విశ్వవిద్యాలయములో వీరి విద్యానిపుణత సంతృప్తియుగా జూపుట కవకాశముండెడిది. వీరు తద్వారా ఆంధ్రదేశమునకు గొప్ప కీర్తిని తేగొగడి విద్యార్థురీన్యాలలో నొకరు.

కాని ఆంధ్రదేశ దురస్థిత్వమునకుగాను గడచిన మార్చి నెల ప్రారంభములో న్యమోనియా జబ్బుగన్పించి, పిమ్మట నది త్రియదశలోనికి ది.పినది అంతట వీరు శైలపుతీసికొని మదనపల్లి. మే నెల ప్రాగంభిమనకు మదనపల్లిలో ఆరోగ్యవరమును యూనియన్ మిషన్ స్పానిలోయమునందు మందు తీసికొనుటకై వెడలిరి. అచ్చట త్వరలో నారోగ్యము దిరిగినచ్చుచున్నట్లుండి హఠాత్తుగా మేయి 20 వతేది ప్రార్థుట ఆరుగంటలకు సుండేట పగిలి ప్రాణమువిడిచిరి వీరు చనిపోవుచోకిరి వత్సరములగులవు. అకాలమృత్యుదేవత నిటుల మనదేశములోని త్యాగశీలులకు విద్యాధురీణుల నెందరినో పిన్నవయస్సునందే తన బొట్టబెట్టుకొనుమించుచే ఆంధ్రదేశమున కెంతయో గీకువాటిల్లుచున్నది.

సాపము! శ్రీ పార్వతీశంగారి తండ్రిగారు కడపపట్నమున కాసరాలేనివారు వీరి సంపదయున్నను సంతతి యింతటితో నంతరించుటచేత స్థూరసంతాపకరములొ ముగ్ధులందరి మరియు శ్రీ పార్వతీశంగారి భార్య బహుపిన్నవయస్కుల. వీరి విచారమునకు మేరలేదు. ఇక ననేకమంది స్నేహితులకు గూడ విచారసాగరములో ముంచి వీరు కవికేగిరి.

ఈయన ఆత్మకు శాంతినొందుగాక! ఓం. శాంతి! శాంతి! శాంతి!!

ప్రతి నారాయణరావు.

నల్లమందు సమస్య
కలకత్తా, మే 30. — సంచనములలోని నల్లమందు పంటలనుగూర్చి విచారించుటకై యేర్పడిన కమిటీకి స్వదేశీసంస్థానముల తరపున పూర్వము బరోడా దివానుగా నుండిన సర్ థాయి మోతాగారు ఎన్నుకొనబడెనమృనని స్టేట్సుమనుకు సిమ్లా విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు. (శ్రీ ప్రెస్)

కలకత్తా, మే 31 — కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు వంగరాష్ట్ర శాసనసభకు ఒక ప్రతినిధిని పంపుచున్నారు. ఈ ఎన్నిక ఖర్చులకు ఇంతవరకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారే భరించుచుండిరి. ఇకముందు విశ్వవిద్యాలయమువారే ఈ ఖర్చులకు భరించవలయునని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుటచే ఇకముందు విశ్వవిద్యాలయమువారే ఈ ఖర్చులను, బరింప న దేశీయమనూరు.

(శ్రీ ప్రెస్)

కావలి తాలూకాబోర్డు

ఖద్దరు వస్త్రధారణము

30-5-27 తేదిన కావలి తాలూకాబోర్డు సభయందు శ్రీ యాత్ర దేశభల్ల రంగయ్యగారు పాపాదించిన ఖద్దరు తీర్మానము సభి క్షేపించుచు దేశనాడ రామచంద్రారావు, యమ్. యల్. పి. గారొసంగిన ఉపన్యాసము.

నే నీ తీర్మానమును అధిక్షేపించుచున్నాను పంతులుగారి తీర్మానమును అసహాయోద్యమము మనదేశమందు ప్రబలి యుండునకాలముందు అనగా నుమారు ఆరువందలవరకుల క్రింద పాపాదించిన యోగ్యముగ నుండెడిదిగాని కేవలము నామ మాత్రముగ నున్న పుడిట్టి తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టట మిగల హోదాస్వరూపము. తీరిన అభిప్రాయభేదముల బురిగొల్పు నీ ఖద్దరు తీర్మానమును ఖద్దరును గురించి ఉద్యమములపురుషుండు డగు గాంధీమహాత్ముని అభిప్రాయముల గుర్తెగురింప నా మిత్రుడు పాపాదించుట కడ వోచును. ఖద్దరుయొక్క ఆర్థిక విలువ గ్రహించి ఖద్దరభివృద్ధియందే హిందూదేశముయొక్క రాజకీయమోక్ష విమిశియున్నదను దృఢవిశ్వాసముగలవారె ఖద్దరును ధరింపనాయును మహాత్ముడు పంతులుగారు వ్రాసియున్నాడు. ప్రకృతపు పరిస్థితుల గమనించిచూచిన ఖద్దరు నానాటికి క్షీణించుచున్నది. చెప్పకతప్పదు. అసహాయోద్యమ నాయకపాములే ఖద్దరును విడనాడి విదేశీద్రువుల ధరించుట ఇందుకు తార్కాణము. కాంగ్రెసునందు అభిప్రాయభేదముల కలిగించిన డిఖద్దరు ధారణయే. అనేకులు కాంగ్రెసు వేదికలపై నుండియే ఖద్దరు విరళించుచున్నారు. రాను రాను కాంగ్రెసువారి చర్యలు వింత నొలుపుచున్నవి. నిర్మాకార్యక్రమముందు గాఢానురాగము కలిగి ద్వంద్వపరిపాలనను వాశనముజేయవలయునని ప్రకృతపు కార్యక్రమమునందు కాపనసభాప్రవేశము అగ్రస్థానము నలంకరించుచున్నది. మరియు నిది వీరి పరమావధి. మంత్రపదవుల కన్న నో ప్రాకులానుచున్నారు. ఇటీవల మదరాసు కాంగ్రెసు వేందు మంత్రులపైని విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానముపట్ల వీరి చర్య పండితాస్పదము. కొలదికాలములోనే వీరు మంత్రపదవుల స్వీకరింపవచ్చు నను నమ్మకము గలుగుచున్నది. (క. నరసింహ రావుగారు తీర్మానము ననుసరించి మాట్లాడిన వాగంతును)

సభ్యులయొక్క కాలము నెక్కువగ తీసుకొనుచున్నా నేమో యను భయము గలుగుచున్నది. సమావేశములందు నిర్బంధముగ ఖద్దరును ధరించు విషయమును గురించి కాంగ్రెసు సభయే యొప్పుకొనుటలేదు. మహాత్ముడుగూడ నీసిరిమోనియలు డ్రెసు తీవ్రముగ ఖండించియున్నారు. ఏ కొన్నిసమయములందు మాత్రము ఖద్దరునుధరించిన దేశాభివృద్ధి కన్నదును తోడ్పడజాలరు. ఈ సభియందు ఖద్దరునందు అభిమానమును, నమ్మకమును లే వివాదం కొందరున్నారు. అట్టివారి స్వాతంత్ర్యమునకీ తీర్మాన ముడుపడుచున్నది. ఇట్టి తీర్మానము నామోదించిన, మనల మువ్వకు బంధించుకొనినట్లును. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును గోరు యాకాలముందు దుస్తుల ధరించుటందైనను మనకు గల స్వతంత్రమును, నా మిత్రుడు వోగొట్ట మామట చాలవంతగా నున్నది. ఈ సిరిమోనియలు డ్రెసునుగురించి చదువునపుడెల్ల గవర్నరుగారి బాడీగార్డు నామనస్సనకు వచ్చెడిది. మనము యిట్టి నిర్బంధమేలకో తెలియకున్నది.

ఖద్దరును ధరించిన మాత్రముననే దేశోద్ధారకులుగ పరిగణింప బడజాలరు. ఈ సందర్భమున మరొక విషయము నాకు స్ఫురించుచున్నది. ఇది మతిసంబంధమైనది. నా బ్రాహ్మణ మిత్రులు వచ్చు క్షమించురుగాక. ఎంత మైలనడిచినను మాలపల్లెలందు పర్యటనము సరిపినను స్నానముచేసినను చేయకపోయినను పట్ట వస్త్రముల ధరించినంతమాత్రముననే పవిత్రవంతులగురు డని వీరి దృఢవిశ్వాసము పట్టుబట్ట లేదుల మనవుని పవిత్ర భూతుని జేయజాలవో ఖద్దరు వస్త్రధారణయు దేశ సేవకునిగ మార్చును. ఖద్దరును తోడుగ త్యాగశీల యుండవలయును. నాయనై భోగలాలకులయ్యుండ సామాన్య మానవులపట్ల వీయు త్రమ లక్షణము లుండగోరుట విపరీతాశయము.

ఇచ్చట కొందరికి నాయుపన్యాసభోగిని సచ్చకపోవచ్చును. కాని యీ తీర్మానము పట్ల నాకుండు యభిప్రాయమును వెల్లెచువ్వక తప్పదు. బాలికాపాఠశాలలందు వవకులను విద్యంగము చేయవలసినదను తీర్మాన మంగీకరించినపుడే సభ్యులుగూడ ఖద్దరును తప్పక ధరింపవలయునని నా మిత్రులలో నొకరు నలంపించిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారు ఉపపాపముని ప్రశ్నలతోస నిన సమాధానములే వైతిర్మాన మెంతవరకు కార్యరూపమును తాల్చినది తెలుపరచుచున్నది. ప్రతివారు 6 బాధ్యత గురైరి

కార్యమును బూనుట ప్రేమోదాయకము తలకాబోగలందు నూడ నిట్టి విపరీతపు తీర్మానముల ప్రవేశ పెట్టట మమంజనము ఇటువంటి తీర్మానముల సమగ్ర తలచినై కెట్టి, బోధును శాస్త్రకపు అపకీర్తి పాలుచేయకుండుటకుగాను పంతులుగారి తీర్మానము ననుసరించుచున్నాను.

(ఒక విలేఖకుడు)

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1927-వ సం॥ జూను నెల 3 తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు.

దని చూలు బా 1-కి	రు 129	మొదలు	150	వెంక
వియ్యముబస్తాలు				
కునుమ తెనాలివి	,,	వ 42 కలం	రు 13 4 0	14 12 0
నెల్లూరివి	,,	డిబ్బో	,, 15 8 0	16 0 0
డిబ్బి	,,	డిబ్బో	,, 16 4 0	17 0 0
రాగులు	ర. 164	బస్తా 1-కి	,, 9 10 0	10 0 0
సువ్వులు	,,		,, 22 0 0	25 0 0

2. ధాన్యముపప్పులు.

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,,	16 0 0	18 0 0
నెనగలు ,, డిబ్బో	,,	18 0 0	14 0 0
పెసలు ,, డిబ్బో	,,	16 0 0	18 0 0
మినుములు ,, డిబ్బో	,,	17 0 0	19 0 0
ఉలవలు ,, ర 195	,,	12 12 0	18 4 0

3. నూనెనస్తువులు.

సువ్వులనూనె బా 1-కి	,,	158 0 0	156 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా 1-కి	,,	54 0 0	56 0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	50 0 0	52 0 0
వేరు నెనగనూనెగానుగ బా 1-కి	రు 127	మిమక నూనె	122 0 0
అముచము బా 1-కి	,,	117 0 0	118 0 0

4. చిల్ల రవస్తువులు.

చాయపసుపు బా 1-కి	,,	78 0 0	79 0 0
కూరపసుపు	,,	48 0 0	48 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	120 0 0	185 0 0	
గుంటూరుపాముకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి	రు 40,45		
కాళహస్తీపాయకట్టు	,,	50,55	
తెల్లము బా 1-కి	రు 40 0 0	60 0 0	
చింతపండు బా 1-కి	,, 21 0 0	56 0 0	

5. ఇనుము.

పట్టానకం బా 1-కి	,,	80 0 0	
చదరం	,,	80 0 0	81 0 0
రవుండు	,,	25 0 0	30 0 0

6. నూలు.

నెం 20 డెన్ని సింహం	యా	,,	6 14 0
నెం 6 డెన్ని ధర		,,	8 14 0
నెం 24 ,, లాకి		,,	6 0 0
నెం 60 ,, కారం డెన్ని		,,	9 0 0
నెం 40 ,,		,,	10 0 0
నెం 44 ,,		,,	5 3 0
నెం 20 1/2 న్యూకాల్		,,	6 5 0
నెం 12 1/2 మోర్		,,	5 6 0
నెం 16 1/2 ,,		,,	5 12 0
నెం 20 1/2 కాపుగతీ		,,	6 4 0
నెం 40 జామ్యరు		,,	10 0 0
నెం 44 సాంజో		,,	5 2 0
నెం 4 డెన్ని		,,	8 10 0

7. దూది.

బోండావెస్తు బాగువ 1-కి	రు 800 0 0		
పల్నాడుదూది ,,	,, 145 0 0		

8. లోహములు.

పెండి 100 కులొంకు	,,	60 4 0	
బంగారు, కులము 1-కి	,,	21 0 0	21 3 0
పవరము 1-కి			18 10 6
ఇత్తడి బా 1-కి	,,	285 0 0	240 0 0
రాగి బా 1-కి	,,	257 0 0	260 0 0

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(3-6-27)

నీమజవుల దినుసులు

ఇరువది గజములు ఫీస్ ధరలు	రు. అ. పై	
కారికమ్ములు—22 X 22 ముంగిసమార్కు (బి)	8-7-0	
,, సరాసరికము	7-7-0	
కారికమ్ములు—22 X 22 "మోటారు సైకిలు" (బి) రు	7-15-0	
,, సరాసరికము(20 X 20) రు	6-15-0	
కారికమ్ములు—22 X 22 వేరుకములు (ఓ)	రు 8-0-0	
,, సరాసరికములు	రు 7-8-0	
తెలుపు ముల్లు—1708 (సెట్) రు	12-1-0	గ్లాస్ 9000
(సెట్) రు	12-4-0; 1702 రు	10-8-0 ఎల్. ఎల్
78, 8-0-0 ఇ. సి. 78 రు	8-2-0; 88/888 రు	12-0-0,
8978 రు	7-14-0; 880 రు	8-2-0 Z. Z. రు 8; Z
78 రు	10-8; జి. జి. 78 రు	7-8; 7668 రు 7-12,
78078 రు	7-14; జి. ఎ. 88 రు	6-14-0.
తెలుపు మర్చింగ్స్—H.K. 62 రు	16-4; C. 40000	
రు 21-14; బి. బి. రు	15-0-0.	
ట్రైకోస్సు 100,000—గజము 1-కి రు	0-9-6;	

నూలు

40 సెంబరు నీమ (5 పా కట్టులు)—ట్రాక్ రు 5-2-6 చలువ (కొంగ) రు 6-12-0; చలువ ("ఎనిటిక్స్-బో") రు 6-5-0, చలువ (నాగకన్యక) రు 6-8-0. చలువ(గుస్తీ) రు 6-12-0; చలువ (గద్దజండా) పచ్చగుర్రము (ఎర్ర) రు 8-5; పడవ (ఎర్ర) రు 7-8; నూలువ్యాపారి రు 7-0; పచ్చపాము రు 7-12 40 జపాక్ (పదిపానులకట్టు) నక్షత్రము రు 10-8-0, 60 నీమ (5 పానులకట్టులు)—అడకతెర రు 15-4, నెమలి రు 15-14; "డబ్బుల్స్" (ఎర్ర) 15-0-0 రాట్టు (ఎర్ర) రు 1-12; కలసము (ఎర్ర) రు 12-0; తెలుపు (మధురపట్టుము) రు 10-5; ఎరుదుకారము రు 8-8-6; గడ్డిబండి—రు 8-4-0 ఎరుదు గడియారము రు 8-1-0; పెన్సిల్ 7-14-0.

60 సెంబరు జపాక్ (10 పానులకట్టులు) నీలంబేరు రు 15-14-0; లోహములు "బారువరలు"— ఇత్తడికేకులు—(డిబ్బో మేక్) రు 236 (కృషియర్) రు 234; రాగిరేకు రు 256.

సిమెంట్ పీపా వెల:—

గిడ్ గో హేమ్ ("నెయ్యి") రు 11-2; జర్మన్ "జి" రు 9-8-0 జర్మన్ "లేడి" రు 9-0.

చక్కెర మూటయొక్క ధర—

జానా "లేడి" రు 81-12-0. జాన్ రు 80-8. జాన్ రు 30-8-0

వేరు నెనగనూనె

"ఇంగ్లీషు బారువరలు"—గానుగ రు 128, "ఎస్" రు 122;

అముదము

(మో డెలివరీ) రు 117.

పదును వేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

అవుతోలు (7 1/2 లు 8) "అవ్ కంట్రిస్" రు	0-15-8; 0-15-9	
,, (8 1/2 లు 9) ,, రు	0-14-6 లు 0-15-8	
,, (లేరిక) ,, రు	1-1-6 లు 1-2-0	
,, (8 1/2 లు 9) బెంగురూపు రు	0-15-8 లు 1-0-0	
,, (7 లు 7 1/2) ,, రు	1-0-8 లు 1-0-9	
,, (లేరిక) ,, రు	1-2-0 లు 1-2-9	
,, (8 లు 8 1/2) బెజవాడ్యు రు	0-15-0 లు 0-15-6	
,, (6 1/2 లు 7) ,, రు	1-0-0 లు 1-0-3	
,, (7 లు 7 1/2) విజయనగరము రు	0-15-8 లు 1-0-6	
,, (6 1/2 లు 6 1/2) ,, రు	1-0-6 లు 1-0-8	
,, (7 లు 7 1/2) ఏలూరు రు	1-0-0 లు 1-0-6	
,, (6 లు 6 1/2) ,, రు	1-0-9 లు 1-1-8	
గజతోలు	రు 0-10-8 లు 0-10-9	
గజమాడతోలు	రు 0-15-8 లు 0-15-9	
అవుమాడతోలు	రు 1-14-0 లు 2-0-8	
పదునువేసిన తోడి	రు 2-9-0 లు 2-13-0	
పదునువేసిన గొర్రె	రు 2-6-0 లు 2-8-6	

ఏల ఉపయోగింపరాదు.

ఈ క్రింద పేర్కొనిన అద్భుతమైన ఔషధములను వుపయోగింపుడు.

- నేత్ర రోగములకు - "అఖ్యాకుర"ను ఉపయోగింపును.
- తామరకు - "కురెయిన్"ను "
- శ్వాసకాసరొగములకు - "ఆస్తాక్యూర్"ను "
- బలమునకు - { "నైవర్సు ఎమల్షన్ ఆఫ్
కాడ్ లీవర్ ఆయిల్"ను "
- టానిక్ లకు - { "నెర్వైక్ టానిక్ మాత్రల"ను "
"పారిష్ కెమికల్ ఫుడ్"ను "
"ఈస్టన్స్ సిరప్"ను "
"సిరప్ హైపో ఫాస్ఫేటు ఆఫ్ లైము"ను "
- గనేరియాకు - { "జిన్"ను "
"లికర్ శాంటల్ ఫ్లావా" "
సి. కొవెయిచాకం బుచు"ను "

341

మా ఔషధము లన్నియు, శాస్త్రోక్తముగా మా ఆధునిక ఔషధశాలలో తయారుచేయబడినవి.
గనుక చాలా నవీనమైనవి, కోరినవార్లకు కేటలాగు పంపబడును.

N. POWELL & Co., CHEMISTS, BOMBAY.

నీ వెండుకలను పరిశుభ్రముగ నుంచుకొనుము.

నీ దేహమునెట్లు ప్రతిదినము పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నించుదువో, నట్లే నీ శరీరస్వగూడ మురికిగాకుండ పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నింపవలసి యుండును. నీ శరీరస్వగల రంధ్రములందు చుండు మున్నగు కల్మషపదార్థములకూడి యుండిన నీ వెండ్రుకలు పరిశుభ్రముగ లేనవి గ్రహింపవలసి యుండును. ఈయందు వగైరాలు చేరనవలయు నీవు కేతు వహించిన అతిత్వరలో నీ తలయంతయు మరుపుల మయము గాగలదు. గనుక నీ శరీరస్వ యిట్టి వాటికి లోనుగాకుండ కాపాడుకొన దలచినచో ప్రతినిత్యము

కామినీయా లెననానె (రిజిస్టర్డ్)
నుపయోగించి తీరవలెను.

ఈ నూనె చుండును చేరనీయదు. ఒక వేళ నీ కేయందు నాచుండీవరకే ప్రవేశించి యుండిన రెండుమాడుసారు లీనా నెను రాచుటతోనది అంతరింపవలసినదే. వెండ్రుకల కుదుళ్లలోనికి సరాసరిపొయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమోఘమైన దినుసులనేక మిందు చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మూలికలు నీ వెండ్రుకలను, తుమ్మెద చెక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టపంచెలవలె నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000 మందికి పైగా దీని నుపయోగించి దీని శ్రేష్టత్వమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము

లాసంగి యున్నారు. దీనిని మించినది వరకాటి తేదని పొగడొందిన **కామినీయా ఆయిలు**
సీసా రు 1-0-0 తపాలచార్జీ 0-8-0 3 సీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు తపాలు చార్జీ 0-12-0

నమూనాను వాడి చూడుడు.

సువాసన ద్రవ్యములకు రాజు

ఓటోదిల్ బహారు (రిజిస్టర్డ్)

అతివశుకయు, ఎందుకు పనికిమాలినదియు నగు అనేక సువాసనద్రవ్యములు బహారు నందుగలవు. ఓటోదిల్ బహారు నుపయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్టత్వమును, మంచి సువాసన నను అచ్చెరువందకతీరవు. మల్లె మున్నగు ఆత్తరుల కేబిధముగను తీసిపోదు.

నేడే ఆర్డరును పంపుడు.

$\frac{1}{2}$ జోన్ను ఓటోదిల్ బహారు రు. 2-0-0
 $\frac{1}{4}$ " " " 1-4-0
1 డ్రాము " " 0-12-0

నమూనా సీసా 0-2-0 రెండణాల పోస్టు చీట్లు పంపిన పంపబడును.

వాసనకాడ్డు. డజన్ 0-10-0 తపాల్ ఖర్చు ప్రత్యేకము

సోలు ఏజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

285, జమ్నామఠీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి. నెం 2.

126

AMRUTANJAN

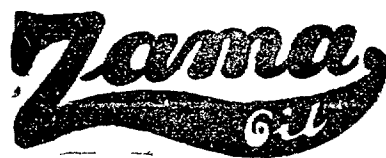

BEST INDIAN PAIN BALM.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.

BOMBAY & MADRAS.

ఏజెంట్లు కావలెను

2081

తలనొప్పి, యిక్ష్మయంబా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టగల ఖ్యాతికెందిన "జామా తైలమునకు" సమమగు మందు నే రేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాప్రత్యములను పొందియున్నది. బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభాచెందు, ఇంగ్లీషుమందులు పలనరకులు సల్ఫారిక్, సైట్రిక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్లు వ్యాపారస్థులు,

నెం. 63 నైనప్పనాయునివీధి, మద్రాసు,

మాన ఘోల్లా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వలసులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) నుణచుకొను శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగెడి వైత్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అశీర్ణము, అరుచి, ఆవులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, వ్రేళ్లు, అంగులు మొదలగువనియందు గలిగెడి నొప్పులను పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనేమాన్యును ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా

ఉచితము

ఉచితము

నుందరమయిన మాక్యాలండరును వ్రాసినవారికి పంపుదుము

పూర్ణ చంద్రోదయం 3367

బంగారుతో చేయబడినది, బలహీనుల పాలిటి సంతోషి, మేహము, క్షయ, పొండు, కుష్టనష్టము, పురాణజ్వరము నిక్కాక, నిస్సత్తువ మొదలగువాటిని హరించి బలమును వీర్య వృద్ధిని, కాంతిని గలిగించు ఔషధరత్నము, తులం 1 రు 12-0-0. 20 మాత్రల సీసా రు 2-8-0. ఏ పి. ఖర్చులు 6 అ పి. సి. ఎ. అందుకో ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా